

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE EVLİLİK UYUMU İLE EVLİLİK
DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Nazlı ÇALIŞKAN DURGUT

Danışman: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf BAYAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KALE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / KASIM 2021

ONAY**ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE;**

201810095 numaralı öğrencimiz olan **Nazlı Çalışkan DURGUT** tarafından hazırlanan “**Covid-19 Pandemi Sürecinde Evlilik Uyumu İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı bu tez çalışması jürilerimiz tarafından oybirliği ile Psikoloji Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır)

Üniv. İçi Asıl Üye (Tez Danışmanı) Jüri Başkanı: Prof.Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ

(Enstitü Müdürlüğünde Evrak Aslı İmzalıdır)

Üniv. İçi - Jüri Asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KALE

(Enstitü Müdürlüğünde Evrak Aslı İmzalıdır)

Üniv. Dışı – Jüri Asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf BAYAR

(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylıyorum.

(Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır)

13/11/2021

Doç. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

*Sevgili ailem, eşim ve oğlum
Bana verdiğiniz sonsuz emek ve duygularınıza ithafen...*

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

13/11/2021

Nazlı ÇALIŞKAN DURGUT

TEŞEKKÜR

Bu araştırma boyunca tanıdığım tanıştığım gözlemediğim her bireyin çalışmaya katkısı bulunmaktadır. Ancak bazıları çalışma açısından daha da özeldir. Sevgili ailem başarımın bilginin önemi ve farkındalığı ile beni yetiştirdiğiniz için sonsuz teşekkür ederim. Eşim gerçekten her istediğim eğitimde yolumu kolaylaştırıp her zaman teşvik edici, destekleyici oldun ve en önemlisi bana hep inandın.

Tez danışmanım Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ'a ilgisi ve desteği için sonsuz şükranlarımı sunarım. Tez dönemim boyunca gece gündüz her zaman size ulaşmak bilgilerinizi esirgmeden daha iyisi için beni yönlendirmeleriniz için sonsuz teşekkür ederim bu süreçte ki en büyük şansım sürecimin kaptanı olmanızdır. Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Kale hocam yüksek lisans eğitim sürecim boyunca bilgi ve deneyimlerinize her zaman yanımda olduğunuzu hissettirdiğiniz için sonsuz teşekkür ederim. Jüri üyem Dr.Öğr.Üyesi Yusuf Bayar hocama tezinin bilimsel kalitesine katkılarından dolayı teşekkür ederim. Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim boyunca tüm hocalarıma katkılarından dolayı teşekkür ederim

ÖZ**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE EVLİLİK UYUMU İLE EVLİLİK
DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ****Nazlı ÇALIŞKAN DURGUT****Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Ana Bilim Dalı****Danışman: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ****Kasım 2021, 79 sayfa**

Evlilik kurumu evrensel bir kurum olarak tanımlansa da gelenek, görenek ve kültürel farklılıklara göre değişiklikler göstermektedir. Toplumların sağlıklı bir hal içerisinde ilerlemesi için o toplum da var olan evliliklerin mutluluğu da önemli bir etkidir. Bu araştırmanın ana problemi , Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ayrıca evlilik uyumu ve evlilik doyumunun bazı sosyo-demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi hedeflenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Çiftler uyum ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Bilgi formu kullanılarak, çiftlerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin veriler elde edilmiştir.

Verilerin analizleri SPSS 25 (IBM Corp. Released 2017. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) programı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki yordayıcı etkilerini inceleyebilmek için regresyon analizi, gruplar arası farklılıkları inceleyebilmek için de Tek Yönlü ANOVA yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; evlilik kurumu bazı değişkenlerden, bazı zamansal süreçlerden etkilenebilmektedir. Elde edilen bulgular evlilik uyumunun, evlilik doyumu ile pozitif anlamlı bir ilişkisinin olduğunu göstermektedir. Çiftlerin evlilik uyumuna etki eden özelliklerinin evlilik doyumunu da etkilediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: evlilik uyumu, evlilik doyumu, pandemi süreci, covid-19 dönemi

ABSTRACT**EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MARRIAL
HARMONY AND MARRIAL SATISFACTION DURING THE COVID-19
PANDEMIC PROCESS****Nazlı ÇALIŞKAN DURGUT****Master Thesis, Department of Psychology****Thesis Advisor: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ****November 2021, 79 pages**

Although the institution of marriage is defined as a universal institution, it varies according to traditions, customs and cultural differences. The happiness of marriages in that society is also an important factor for the progress of societies in a healthy state. The main problem of this research is to examine the relationship between marital adjustment and marital satisfaction in married couples during the pandemic process. In the study, it was also aimed to examine whether marital adjustment and marital satisfaction differ according to some socio-demographic factors.

The study was conducted in Konya province and T.C. 50 married couples who applied to the private Family Counseling Centers operating under the Ministry of Family, Labor and Social Services participated. As data collection tools in the research, Dynasty Compatibility Scale and Marriage Satisfaction Scale were used. In addition, data on the sociodemographic characteristics of the couples were obtained by using the Demographic Information form prepared by the researcher.

The analysis of the data was carried out with SPSS 25 (IBM Corp. Released 2017. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) program. In order to examine the predictive effects of independent variables on dependent variables, regression analysis was used to examine differences between groups. One-Way ANOVA was also performed.

According to the research results; the institution of marriage can be affected by some variables and some temporal processes. The findings show that marital adjustment positively predicts marital satisfaction. It is seen that the characteristics of couples that affect marital adjustment also affect marital satisfaction.

Keywords: marital adjustment, marital satisfaction, pandemic process, covid-19 period

İÇİNDEKİLER

KAPAK	i
ONAY	ii
İTHAF	iii
ETİK BEYANI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	ix
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
EKLER LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
2. YÖNTEM	20
2.1. Katılımcılar	20
2.2. Prosedür	20
2.3. Araştırmada Kullanılan Materyaller	20
2.4. Araştırmanın Modeli	22
2.5. Araştırma Verilerinin Analizi	23
3. BULGULAR	24
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	41
KAYNAKÇA	54
EKLER	58

KISALTMALAR

ÇUÖ : Çiftler Uyum Ölçeği

EDÖ : Evlilik Doyum Ölçeği

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerleri

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	<i>Katılımcıların Yaş Aralığı, Eğitim Düzeyi, Çalışma Durumu ve Gelir Grubuna göre Dağılımları.....</i>	24
Tablo 2.	<i>Katılımcıların Evlilik Süresi, Kaçınıcı Evlilik, Aile Tipi ve Çocuk Sayısına göre Dağılımları .....</i>	25
Tablo 3.	<i>Katılımcıların Evliliklerinden Memnuniyet Düzeyleri .....</i>	26
Tablo 4.	<i>Pandemi Döneminde Evde Geçirilen Sürecin Artmasının Katılımcıların Evliliğine Etkisi.....</i>	26
Tablo 5.	<i>Katılımcıların Aile İçi Geçimsizliklerde Çözüm için Başvurdukları Yerler.....</i>	26
Tablo 6.	<i>Pandemi Döneminde Aile Danışma Merkezine Başvurma Nedenleri.....</i>	27
Tablo 7.	<i>Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkiler.....</i>	28
Tablo 8.	<i>Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Gelir Gruplarına göre Karşılaştırılması.....</i>	28
Tablo 9.	<i>Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Fiziksel Şiddetin Varlığına Göre Karşılaştırılması.....</i>	29
Tablo 10.	<i>Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Tartışma ve Gerginlik Düzeyine Göre Karşılaştırılması.....</i>	30
Tablo 11.	<i>Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Covid Tanısı Alma veya Covid Şüphesiyle Takip Edilme Durumuna Göre Karşılaştırılması.....</i>	31
Tablo 12.	<i>Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Ortalamalarının Pandemi Sürecinin İş Yaşamına Etkisine göre Karşılaştırılması .....</i>	31
Tablo 13.	<i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Pandemi Döneminin Aile Ekonomisine Etkisine göre Karşılaştırılması.....</i>	32
Tablo 14.	<i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Sosyal Medyada Harcanılan Süreye Göre Karşılaştırılması.....</i>	33
Tablo 15.	<i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Uyku Süresindeki Değişime göre Karşılaştırılması .....</i>	34
Tablo 16.	<i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Uyku Kalitesi Değişimine göre Karşılaştırılması .....</i>	35

Tablo 17. <i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, İştah Düzeyi Değişime göre Karşılaştırılması</i>	36
Tablo 18. <i>İştah Düzeyine ilişkin Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları.</i>	37
Tablo 19. <i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Dikkati Sürdürme Becerisindeki Değişime göre Karşılaştırılması</i>	38
Tablo 20. <i>Dikkati Sürdürme Becerisine ilişkin Çoklu Karşılaştırma Analizi.</i>	38
Tablo 21. <i>Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyi Değişime göre Karşılaştırılması</i>	39
Tablo 22. <i>Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyi Değişime göre ilişkin Çoklu Karşılaştırma Analizi</i>	40

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. <i>İlişkisel Tarama Modeli</i>	22
--	----

EKLER LİSTESİ

Ek A. Etik Kurul Onay Formu	58
Ek B. Tez Anket İzin Yazısı	61
Ek C. Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçları	62
Ek D. Evlilik Doyum Ölçeği.....	65
Ek E. Çiftler Uyum Ölçeği	66

1. GİRİŞ

Evlilik ve aile kurumu birçok insanın yaşamında önemli bir yere sahiptir. Aile kurumu evrensel olmasına rağmen evrensel bir tanıma sahip değildir çünkü aile ; Dünya genelinde anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan bir grup gibi tanımlanmış olsa da aile; bireylerin hem birbirine kan bağıyla bağlı oldukları hem de birbirlerine karşı sorumluluklarının olduğu bir kurumdur (Özkalp, 2004). Evlilik; karşılıklı cinsel doyumun sağlanmasını, birlikteliği, dayanışmayı ama bunlardan da önemlisi, neslin devamını sağlayan bir ilişki biçimidir. Aynı zamanda evlilik; toplumlarda farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur (Akt. Yalçın, 2014). Aile ve evlilik üzerine yapılan çalışmalar sosyal bilimlerde önemli bir yere sahiptir. Literatürü incelediğimizde evlilik ve aile üzerine evrensel kavramlara rastlanmamıştır. Evlilik; bir erkek ve bir kadının birlikte kurabileceği duygusal hukuksal ve sosyal boyutlar içeren bir ilişkidir (Turanlı, 2010). Neslin devamı olarak görülen evlilik ilişkisi temelde karşılıklı cinsel doyumun sağlanması , duygusal paylaşımların oluşması ve beraberinde bir dayanışmanın var olmasıdır. Aile kurumunda son yıllarda belirginleşen olgusal ve hukuki değişimler ailenin oluşumunu ahlaki bir ideale veya toplumsal değer yargılarına göre tespit etmeyip tanımlı kişilerin yaşam tarzları ve ilişki yaşayış biçimlerine göre tanımlanmış heteroseksüel ve ataerkil toplumsal ahlakları değil, bireyi ve bireysel etiği korumuştur (Birden, 2015) Birey yaşamını devam ettirdiği sürece değişimlere açıktır. Evliliklerdeki çift uyumu ve cinsel doyum da bu değişimlerden olumlu veya olumsuz şekilde etkilenmektedir. Bu değişimlerin başında ekonomik düzey, eğitim seviyesi, kadının iş yaşamındaki öneminin artışı, evliliklerdeki romantizm ideolojisinin artışı, bireylerin kişisel gelişimlerine verdikleri önemin artışı yer almaktadır. Psikoloji sistemi içinde bireyler duygularına yönelik gereksinimlerini giderebilmektedirler. Glenn (1991), evliliği bireylerin mutluluğunu sağlayan ve kişiliklerinin gelişmesinde önemli rol oynayan bir birim olarak tanımlamaktadır. Fowers (1993) ise evliliği bireyin benliğini başkasının benliği ile birleştirmesine imkan veren, kişiliğinin gelişmesini ve mutlu olmasını sağlayan bir kurum olarak görmektedir (Akt. Anar, 2011).

Başka bir tanımda ise evlilik (Everett, 1990) ailenin kurulmasında ilk evreyi oluşturan eşler arasındaki ilişki biçimi olarak ifade edilebilir. Evlilik ve aile kurumu

arasındaki ilişkilerin nasıl meydana geldiğini açıklamak için ortaya konulan bazı araştırma sonuçları, bunların bazen ayrılmaz bir bütün halinde olduğunu, bazen ise birbirleriyle hiçbir ilişkisinin olmadığını bazı durumlar da evliliği etkileyen nedenlerin sadece evli bireyleri etkileyebileceği, bazı durumlarda ise bireylerin birbirleriyle olan ilişkisini etkilediğini ailenin diğer bölümlerini de etkileyebileceği ortaya çıkmaktadır (Akt. Çelik & İnanç, 2009).

Evlilikteki mutluluk kavramı o evliliğin içinde bulunan her bireye göre değişik oranda tanımlanabilmektedir. Evlilikteki mutluluk bireylerin evlilikten almış olduğu doyumla paralel bir yapıya sahiptir.

Bu çalışmanın amacı pandemi döneminde evlilik doyumu ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca, pandemi döneminde yaşanan sorunların evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın ana problemi; Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ayrıca evlilik uyumu ve evlilik doyumunun bazı sosyo demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmiş ve pandemi süreci sorunlarının evlilik uyumu ve evlilik doyumuna etkisi de incelenmiştir. Ayrıca daha önce bu konular üzerine yapılmış araştırmalardan incelenerek bahsedilmiş bunlarla birlikte diğer değişkenlerle aralarındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranacaktır.

1. Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında pozitif anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Pandemi sürecinde Evli çiftlerde gelir durumu değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Pandemi sürecinde Evli çiftlerde evlilikte şiddetin varlığı değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilikte tartışma ve gerginliğin varlığı değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminde covid tanısı alma veya covid şüphesiyle takip edilme durumu değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminde evde geçirilen sürecin artması değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin iş yaşamına etkisi değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin aile ekonomisine etkisi değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
9. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminde sosyal medyada harcanılan süre değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
10. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin uyku, uyku kalitesi, iştah, dikkati sürdürme becerisine etkisi değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
11. Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin nitelikli zaman geçirme değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Literatür taraması sonucunda, pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesine dair farklı araştırmalara rastlanmamıştır. Bu çalışma pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye dair farklı bir bakış açısı katılacağı düşünülmektedir.

Literatüre bakıldığında; evlilik doyumunu pekiştiren değişkenlere ilişkin pek çok çalışma göze çarpmaktadır. Bunlar arasında; evlilik istikrarı, eşe bağlılık, güçlü manevi değerler, eşe saygı duymak, cinsel yaşamda sadakat, iyi bir eş olmaya istekli olmak, tanrıya inanma ve dine bağlılık, eşi desteklemeye ve memnun etmeye istekli olmak, eş için iyi bir arkadaş olmak ve affetme ve affedilmeye gönüllü olmak başlıca değişkenler arasındadır (Rosen- Grandon, Myers ve Hattie, 2004). Ayrıca pandemi döneminde evliliklerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu çalışma pandemi döneminin evlilik uyumu ve evlilik doyumuna etkisinin araştırılmasından dolayı da literatüre bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada aşağıdaki hipotezler test edilecektir:

H1) Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında pozitif anlamlı bir ilişki vardır.

H2) Pandemi sürecinde Evli çiftlerde gelir durumu değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3) Pandemi sürecinde Evli çiftlerde evlilikte şiddetin varlığı değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4) Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilikte tartışma ve gerginliğin varlığı değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H5) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminde covid tanısı alma veya covid şüphesiyle takip edilme durumu değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H6) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminde evde geçirilen sürecin artması değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H7) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin iş yaşamına etkisi değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H8) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin aile ekonomisine etkisi değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H9) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminde sosyal medyada harcanılan süre değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H10) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin uyku, uyku kalitesi, iştah, dikkati sürdürme becerisine etkisi değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H11) Pandemi sürecinde evli çiftlerde pandemi döneminin nitelikli zaman geçirme değişkenine göre evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Ancak çalışmanın belirli sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir;

1. Konya ilinde bulunan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından ruhsatlı olan özel aile danışma merkezlerine kendi istekleriyle başvuran çiftlerden elde edilen verilerle sınırlıdır.
2. Kişisel bilgi formu ve ölçekler 100 evli bireye uygulanmıştır.

3. Kişisel bilgi formu, çiftler uyum ölçeği, evlilik doyumu ölçeğinin maddeleri ile sınırlıdır.

Araştırma boyunca sıkça tanımlanan temel kavramlar aşağıda tanımlanmaktadır.

Aile: Evlenme, kan ya da evlât edinme bağlarıyla birbirine bağlanmış, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, birbirleri ile devamlı ilişki ve etkileşim altında olan, karı-koca, ana-baba, kız-oğul, kız kardeş-erkek kardeş gibi sosyal ilişkileri olan insanların oluşturduğu bir birlikteliktir (Ağdemir, 1991).

Covid-19: 29-31 Aralık 2019'da ortaya çıkan ve şu an pandemiye (dünya çapında salgına) yol açmasından korktuğumuz CoV tipi beta-CoV grubundan "Coronavirus disease2019" yani "COVID-19" olarak tanımlanmaktadır (Karcıoğlu, 2020).

Evlilik: Kişilerin doğuştan getirdikleri veya sonradan öğrenerek çevreden kazandıkları özellikleriyle birbirleriyle bir uyum içerisinde devam ettirdikleri bir kurum ve sosyal yaşamın temelini oluşturan bir hayli kapsamlı multi fonksiyonel ilişkiler yumağıdır (Ersanlı, 2004).

Pandemi Dönemi: Pandemi dünyada birden fazla kıtada ve çok sayıda ülkede etkisini gösteren salgın hastalıklar için kullanılan bir terimdir (Til, 2020).

Evlilik Kavramı

Tüm toplumlardaki bireyler geçmişten bu yana belli ihtiyaçlarını giderebilmek için yaşamları boyunca karşı cins ile birleşme ve hayatını bu şekilde devam ettirme ihtiyacı duymuştur. Bu açıklamanın tanımı ise "Evlilik" kelimesi olarak tanımlanmıştır. Bireylerin birlikte yaşamlarının adlandırmasının adı evlilik iken literatürdeki başka bir tanıma göre ise birlikte bireylerin yaşamlarını devam ettirdikleri bir alanın için de birlikte yaşamlarını devam ettirmesi de evlilik olarak tanımlanmıştır (Haylı vd., 2017).

Evlilik kurumu evrensel bir kurum olarak tanımlansa da gelenek , görenek ve kültürel farklılıklara göre değişiklikler göstermektedir. En büyük sosyal adımlardan biri olarak görülen evlilik dünya da tüm toplumlara göre değişiklik göstereceği geçmişten bugüne kadar tüm toplumlar da değerlerini koruyarak önemli bir yere sahip olmuş ve olacaktır. Evli olma ve evlenme kararı ise bireylerin hayatında yaşamlarını birçok yönden etkileyen yaşam şekillerinin değişimine neden olan önemli bir karardır. Toplumların yapı taşı özelliği olma nedeni olan aile hem akademik alanda hem de toplumda üzerinde sıklıkla durulan bir konu olabilmektedir (Tarhan, 2012).

Toplumun sağlıklı bir hal içerisinde ilerlemesi için o toplum da var olan evliliklerin mutluluğu da önemli bir etkidir. Ayrıca evlilik içerisinde bulunan bireylerin biyolojik, psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlarının da giderilmiş olması da önemlidir. Aile içerisinde değer görme, sevilme ve sevme, aidiyet, adanma, yaşamı paylaşma gibi ihtiyaçlar psikolojik ihtiyaçların, yalnız sosyal hissetmemek, statü kazanımı, güven duygusu, destek görme ve korunma gibi ihtiyaçlar sosyal ihtiyaçların tatminini sağlamaktadır. Ayrıca bireylerin biyolojik ihtiyaçları olan; cinsel yaşam, cinsel doyum, soyun devamlılığı olan çocuk da evlilik gereksinimi için önem arz etmektedir (Çatal, 2019).

Bireylerin evlenme nedenlerine bakıldığında; sosyalleşme ihtiyacı, cinsel ihtiyaçlar, sevme ve sevilme ihtiyacı, çift ve beraber olma ihtiyacı, ait olma ihtiyacı, ekonomik bir olma ihtiyacı, toplumsal beklentiler yer almaktadır. Evlilik kurumu bu sosyal beklentilerden dolayı varlığını devam ettirmektedir. Ayrıca evlilik evlenen bireylerin dışında bireylerin ailelerinin, duygusal, yakın olma, sosyal destek, fiziksel bakımda yardımcı olma ihtiyacını da gidermektedir (Solmuş, 2011).

Evlilik üzerinde bireylerin duygularının davranışlarının etkin olduğu kadar, evliliğin içerisinde yer aldığı toplumun çevreninde evliliğe etki etme oranı yüksektir. Var olan bütün etmenler ise evliliğin uyumuna ve evliliğin doyumuna etki etmektedir.

Eşlerin birbirleriyle olan ilişkileri, yaşanan uyumsuzluk ve çatışmalar, fikir ayrılıkları, bireylerin mutsuz bir ilişkide bulunmalarına neden olmaktadır. Evlilik doyumunun belirlenmesinde ise doyumunu etkileyen faktörlerden biri de evliliğin uyumudur (Kanburoğlu, 2019).

Evlilik Uyumunu

Spanier (1976), eşler arası uyumu, eşlerin günlük yaşantıya ve yaşantı içinde değişen koşullara uyum sağlaması ve belirli bir süre içinde birbirlerine uygun olarak değişimleri şeklinde tanımlamaktadır (Grych & Finchani, 1990). Evlilik çatışması ise hafif bir tartışmadan fiziksel şiddete kadar uzanan bir çizgide yaşanan olumsuz ilişkileri içermektedir (Akt. Şendil & Korkut)

Evlilik kurumunu etkileyen pek çok unsur söz konusudur bu unsurların en önemlileri Çiftlerin sosyo-demografik özellikleri , Gelir durumu, eğitim düzeyi, yaş gibi faktörlerin evlilikte mutlu olma düzeyini etkilediği ve evlilik uyumunda önemli role sahip olduğu çok sayıdaki araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur (Yalçın, 2014).

Haldford, Kelly ve Markman (1997) evlilikte uyumu, olumlu bir ilişki şemasına sahip olması; eşlerin birbirleri hakkında pozitif duygulara ve düşüncelere sahip olma, iyi iletişim kurabilme, oluşan çatışmayı çözebilme becerisi ve eşlerin zevk alarak birlikte aktiviteler yapabilmesi olarak tanımlamıştır (Akt. Yalçın, 2014).

Evlilik ilişkileri ve eşlerin birbirlerine ilişkin algılarına (evlilikten beklentileri, evlilikten sağladıkları yarar ve doyum) yönelik çalışmaların önemi öncelikle evlilik aracılığıyla oluşan aile kurumunun öneminden ileri gelmektedir. Evlilik yolu ile kurulan ailenin, toplumların temel taşı olarak görülmesi, sağlıklı ve doyumlu evlilik ilişkilerini betimlemeye yönelik çalışma ve araştırmalara önem verilmesine yol açmıştır.

Aile mutluluğu; ortaklığın, toplumsallığın ve hoş giden diğer etkinliklerin ne ölçüde yaşandığına paraleldir. Ayrıca, evliliğin iyi ve kötü yanları birbirlerinden bağımsızdırlar ve her evlilikte iyi ve kötü olaylar yaşanabilmektedir. Gerginliklerin yeterince dengelenmediği evliliklerde çiftler mutsuz ve huzursuzdur. Mutlu ve uyumlu bir evlilik, benzer kültürlere sahip olma, aşk ve iyi bir cinsel yaşam gibi pek çok etmenin bir araya gelmesiyle elde edilir (Yalçın, 2014).

Bilişsel benzerliklerin beraberinde evlilik uyumunun da arttığı araştırmalar tarafından desteklenmektedir. Benzer şekilde etrafını algılayan ve düşüncelerini organize eden eşlerin doyumlarının daha fazla olduğu bulunmuştur (Yalçın, 2014).

Rusell (1983) evlilik uyumunu, eşlerin eşitlik duygusuna sahip olması, düşünsel ve bedensel yakınlık geliştirmesi koşuluyla gerçekleşebilen bir ilişki olarak niteler. Evlilik uyumu, evliliğe ilişkin memnuniyettir. Evlilik uyumu, evlilikte mutluluğun artması ve çatışmanın azalmasıyla gelmektedir (Akt. Yalçın, 2014).

Evlilik uyumu genelde evlilik mutluluğu ile birlikte cinsel doyum, olumlu iletişim ve eğer yeniden evlenilecek olursa yine aynı kişiyle evlenme isteği gibi farklı evlilik uyumu ölçütleriyle belirlenmektedir (Akt. Yalçın, 2014).

Evlilikte Uyumun Bileşenleri

Evlilikte uyum kavramını farklı veya benzer bileşenler beraber ya da tek olarak etkilediği görülmektedir. bu bölümde evlilik uyumunu etkileyen bileşenlere değinilecektir.

Ailede İletişim

İletişim en geniş tanımıyla insanlar arasında bilginin paylaşılmasıdır. Bireyler iletişim sayesinde diğer bireylerin düşünceleriyle bağ kurabilme becerisi geliştirebilmektedir. İletişim toplum da ve topluma ait kurumlarda önemli bir yere sahip olmaktadır. Topluma ait kurumlardan biri olan aile de de iletişim, aileyi oluşturan bireylerin kendilerini birbirlerine ifade edebilmeleri ve birbirlerini anlayabilmeleri açısından önem arz etmektedir (Aral & Şahin, 2012).

İletişim; bazen sözel, bazen davranışlar bazen de jest ve mimiklerimizle kurulmaktadır. Doğrudan iletişimin kurulmadığı yerlerde de bazen aynı bakış açısına sahip aynı ortamda bulunmakta bedensel tepkilerimizle iletişim kurmayı oluşturmaktadır. Aile hem sözel hem davranışsal iletişimin en aktif olarak görüldüğü alandır. Aile terapistleri, terapi süreçlerinde eşlerin sorunlarını çözebilmelerinde de önceliği çiftlerde iletişim becerileri oluşturarak ilerletmektedir (Aral & Şahin, 2012).

Çiftler arasındaki iletişimde içinde yer aldığı kişilerarası iletişim bireylerin birbirlerini anlama ve duyguları paylaşma temelli birbirlerini etkilemeleridir. Evlilik ilişkisi de bireylerin birbirlerini anlayarak ve birbirlerini etkileyerek yaşadıkları bir yaşamdır (Hacı, 2011).

Bilen (2004) sağlıklı iletişim sürecinin altı basamaktan oluştuğunu ifade ederek bu basamakları şu şekilde açıklamıştır. Birinci basamağı; karşısındakine mesajı vermeden önce bunu zihninde canlandırıp tasarlaması oluşturur. İkinci basamağı; mesajın içeriğinin karşının anlayabileceği şekle dönüştürülmesi, üçüncü basamağı; hazırlanan bu mesajın en kısa ve uygun zamanda karşısındaki kişiye ulaştırılması, dördüncü basamağı; mesajın karşısındaki kişiye ulaştığı süreçtir. Karşısındaki kişinin iyi bir dinleyici olması da basamağın sürecini oluşturur. Beşinci basamağı; mesajın anlaşılabilirliğini alıcının ifadeleri ve davranışlarıyla gösterdiği süreç, altıncı basamağı ise; iletişimde sorunların giderildiğinin anlaşılması oluşturmaktadır (Akt. Hacı, 2011).

Evlilikte Eşlerin Sahip Oldukları Değerler

Evlilik sadece bireylerin bir araya gelerek yaşamlarını birleştirdikleri kurum olmaktan da öte, eşlerin hayat felsefelerini, kültürel değerlerini, yaşam biçimlerini, siyasi görüşlerini, dini inançlarını, ekonomi ve eğitim düzeylerini de bir araya getirmektedir. Farklı aile dinamikleri ve farklı ortamlarda yetişmiş bireylerin bu değerlerde ortak olarak birleşmesi güçtür. Bu durumlarda birbirlerinin sahip oldukları değerleri anlayarak birbirlerine o değerlerin neler hissettirdiğini aktararak ve sonrasında

ortak çözümler ve amaçlar geliştirerek evlilik uyumu sağlanacaktır. Ancak bu durumda birbirlerinin değerlerini anlamadan kendi değerleri ve amaçları doğrultusunda ilerlemek evlilik yaşamını sonlandırmaya kadar götürebilecektir (Şener, 2002).

Evlilikte aynı değerlere çoğunlukla sahip olmak evlilikte olaylara karşı karar vermelerde, çözüm üretmelerde aynı veya benzer düşünüş, görüş bütünlüğü oluşmasını sağlayacaktır. Aynı değerlere sahip olma evlilikle ilgili veya çocuklar üzerinde bir karar vermede, plan oluşturmada çatışma oluşmadan mutluluk ve anlaşılma ile ilerleyecektir. Farklı değerlere sahip çiftlerde ise bu süreç iletişimde anlaşılmama evlilik içerisinde yorulma gibi sonuçlar doğuracaktır (Şener, 2002).

Bireylerin evlilikleriyle ilgili var olan konularda bir planlama veya karar verme sürecinde birlikte kararlar alıp süreci birlikte yönettikleri takdirde evlilik uyumluluğu pozitif yönde ilerlemektedir. Bu nedenden dolayı da eşlerin karar verirken birbirlerinin duygularını ve düşüncelerini önemseyerek ilerlemeleri ilişki uyumları için önemlidir. Ortak değerlere sahip olmak ve değerlerde anlayışa ve uyumluluğa dair yaşam oluşturmak evlilik kurumunun sağlıklı ilerlemesini sağlayacaktır (Şener, 2002).

Evlilikte Karar Verme ve Kararların Sonuçları ile Yüzleşme

Aile içerisinde yer alan ekonomi, eğitim, ve sosyal yaşama dair konularda aile bireylerinin karar verme konusun da ve sonrasında ki yüzleşmede sıklıkla sorunlar yaşandığı görülmektedir. toplum da karar verme konusunda eşler arasında ki güce göre baskın olan bireyler görülmektedir. Bu güç ise; bazen cinsiyet bazen eğitim farkı bazen de ekonomik güçtür. Kadının çalışma hayatına girmesiyle ailenin yaşam kalitesinin artmasıyla beraber alınan kararlarda kadınlarında daha etkin olduğu görülmektedir. Aile içerisinde ki ekonomiye etkin bir katılımı olması kadının yapılan planlarda verilen kararlarda aktifleşmesini sağlamıştır (Arpacı & Ersoy, 2007).

Ortak kararlar alınması konusunda oluşan tartışmaların evlilikte iletişimi bozması eşler arasında ki güvenli bağa ve birbirlerine olan danışma ihtiyacına zarar vermektedir. Sağlıklı iletişimle eşlerin aile ve evliliklerini ilgilendiren kararlar noktasında birbirlerini anlayarak kurdukları uzlaşmaların evlilik uyumunu pozitif yönde etkilediği görülmektedir. ortak kararların verilmemesi ve oluşan uyumsuzluk ve çatışmaların ise eşler arasındaki uyumu azaltarak evlilik memnuniyetini olumsuz etkilemektedir (Şener, 2002).

Evle İlgili Faaliyetlerde Eşler Arası Rol Paylaşımı

Eski dönemlerde toplumda aile rollerinde kadın ve erkeğe ait rollerin ayrımı çok net olarak adeta belirlenmişti. Kadınların son dönemlerde ise iş hayatında giderek aktif olması bu rollerin karmaşasına ve bu karmaşaya bağlı evliliklerde çatışmaları ve uyumsuzluğu ortaya çıkarmıştır. Kadının iş hayatına girmesi kadının rollerinde bir anda artışa neden olmuştur. Kadın birden iş kadını, eş, anne ...vb rollere aynı anda sahip olmuştur. Bu rollerin fazlalığı ise; kadınlarda mutsuzluk, depresyon, yorgunluk gibi sonuçlara neden olurken kadınların evliliğine mutluluk getirme payı azalmıştır (Arpacı & Ersoy, 2007).

Evlilik içerisindeki rollerde rol paylaşımı bireylerin evliliklerinden olan tatminlerini artırmaktadır. Kadının çalışması erkeğin ekonomik sorumluluklarını paylaşmayı getirerek erkeklerin gelecek kaygısını evinin ekonomik ihtiyaçlarını karşılama kaygısını hafifletmektedir. Erkeğin ise ev içi rollerde eşine yardımcı olması kadının sosyal yaşamına ve kendine zaman ayırabilmesi de kadına konfor sağlamaktadır. Paylaşılan roller sonucunda ilişkide anlaşılma ihtiyacı giderilmekte ve uyum sorunları görülmemektedir. Bunun sonucunda mutlulukta artış gözlemlenirken çatışmalar ve uyumsuzluklarda yok olma görülmektedir (Pekel, 2019).

Toplumsal Çevrenin Evlilik Uyumuna Etkisi

Toplumsal ve sosyal çevrenin evlilik uyumluluğu üzerinde etkisi görülmektedir. Aile kurumunun ait olunan kök ailelerle ve akraba çevresiyle ilişkileri evlilik uyumunu olumlu etkilediği kadar olumsuz etkisi de görülmektedir. Aile ilişkilerinin iç içe olması sorumluluk ve sınırların korunduğu sürece evlilik uyumunu olumlu etkilerken sınırların kabul görmediği ailelerde evlilik uyumunu olumsuz etkilemektedir. Aileleriyle uyumlu ilişki kuran ve kendi aile dinamiklerine sahip çıkan evliliklerin uyumuna olumlu etkisi görülmektedir. toplumsal çevresiyle ilişkilerini sağlıklı ilerleten evliliklerin problemler karşısında sorun çözme becerileri daha gelişmiş olup bu evlilikler de ki bireyler yalnızlık duygusuna kapılmaz güvenli ait oldukları bir yaşamda hissederler. Toplumsal çevreyle kurulan sağlıklı ilişkiler bireylerin sosyalleşmesinin ihtiyacını da gidererek bireysel olarak mutluluk sağlamak ve evliliğe dolaylı katkı sağlamaktadır (Şener, 2002).

Eşlerin Birlikte Zaman Geçirmesi

İnsanların günlük yaşamının iletişimle iç içe olması aile ilişkisinde de iletişimin önemini göstermektedir. Aile içersin de geçirilen zaman dilimlerinde çiftlerin o anda ve o kişilerle olduklarını hissettirmesi geçirilen zamanı kaliteli hale dönüştürecektir. Ailede geçirilen zamanın yüz yüze olması fiziksel temaslar içermesi de bireylerin mutluluğunu artıracaktır. Sosyal medya ortamlarında ki caziplik eşlerin birbirleriyle olan iletişimleri son dönemlerde hem azaltmış hem de geçirilen zaman dilimlerinin niteliğini düşürmüştür. Bu durum aile içerisinde ki iletişimde bozulmalara neden olarak ilişkinin temel ihtiyaçlarından olan anlaşılma duygusuna zarar vermiştir. Birlikte geçirilen zamanların sosyal medya araçlarından ve sosyal ağlardan uzak olması ilişkilerin uyumuna pozitif yönlü katkı sağlamaktadır (Güleç, 2018).

Ailenin Genel Ekonomik Süreci

Ailede evlilik uyumunu etkileyen faktörlerden biri de ailenin ekonomisidir. Biyolojik, psikolojik, fizyolojik faktörler kadar ekonominin de evlilik uyumuna etkisi yüksektir. Ekonomik sorunların içerisinde aile ekonomisini kimin yöneteceği, harcamalara nasıl dikkat edileceği, ekonomik yatırımlara karar verme süreçleri, var olan gelirin yetersizliği ...vb sorunlar yer almaktadır(Arpacı & Ersoy, 2007).

Yapılan araştırmalarda ekonomik düzeyi düşük ailelerde ekonomik düzeyi yüksek ailelere göre boşanmaların daha fazla görülmesine rağmen ekonomik sorunların evlilik uyumunu etkilediğini gösterirken ekonomik sorunların sadece bir uyumun belirleyicisi olmadığı da görülmüştür. Ekonomik seviyesi yüksek evliliklerde de sıklıkla boşanma süreçleri görülmektedir. ekonomik düzeyi yüksek ailelerin de ekonomiyi kontrolsüzce harcamaları ve yönetmelerinin getirdiği ortak kararlar alınmaması ve oluşan fazla harcamalar sonucunda tatminsizlik hem evlilik uyumuna hem de evlilik doyumuna zarar vermektedir

Evlilik Doyumu

Evlilikteki sorunların, çatışmaların fark edilmesi ve anlaşılması eşler arasındaki evlilik doyumunun tatmin edici olması açısından önemlidir. Bu nedenle evlilik ve aile danışmanları evliliğin ve ailenin değerlendirilmesinde çok yönlü bir bakış açısına sahip olunması gerektiğini vurgulamaktadır. South ve Lloyd (1995), evliliğin birçok faktörden etkilendiğini belirterek evliliğin değerlendirilmesinde kültür, cinsiyet, cinsel

uyum, çocuk sayısı, evlenme biçimi ve eğitim gibi değişkenlerin dikkate alınmasının önemli olduğunu ifade etmektedir (Akt. Çelik & İnanç, 2009).

Günümüzde yaşantımızda kadın ve erkeğin evlilik içindeki konumları ve görevleri net olarak ortaya konulmuştur ve buna göre de beklentiler oluşmuştur. Bu nedenle bireyin cinsiyet rolünün yani toplumun bireyden beklediği davranış örüntüsünün, her şeyde olduğu gibi aile yaşantısında ve evlilik doyumu üzerinde de etkili olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

1980'den sonra erkeklerin çok çalışması erkeklerin aile sorumluluklarındaki etkisinin azalmasına, kadınların da daha fazla sorumluluk almasına yol açmıştır. Mesela, kadının erkeğe göre evin günlük alışverişini yapması daha da yaygınlaşmıştır. 1980 sonrasında kadınlar dışarıda çalışmaları da çocuklarla ilgili sorunlar ve alışverişle ilgili olarak vakitlerinin büyük çoğunluğunu evin dışında geçirmektedir. Evdeki yeniden üretimde değişiklikler görülmüştür. Teknolojinin gelişmesiyle ev aletlerinin sayesinde kadınların ev içi işleri de etkilenmiştir. Eskiden çeşmede, akarsularda çamaşırları yıkarken artık çamaşır makin esi sayesinde yıkamak kolay hale gelmiştir (Akt. Özbay, 1990: 130). Kalaycıoğlu ve Çarkoğlu'na (2012) göre, Toplumsal cinsiyet rollerinde meydana gelen değişimler ailenin yapısında da değişime yol açmıştır. Kadınların mesleklerinin olması, çalışma hayatlarına önem vermeleri, ev içindeki rolleri de değiştirmektedir. Aile içinde işbölümü talepleri de artış göstermektedir.

Yavuzer'e (1992) göre, Kadının çalışması aile hayatında bazı sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunların başında, annenin çocuğuna yeterince vakit ayıramaması, evde olmadığı zamanlarda çocuğun bakılması ve buna bağlı olarak çocuğuyla sağlıklı bir şekilde iletişim kuramaması gelmektedir (Akt. Aktaş, 1994: 7). Razon'a (1990) göre, Annenin çalışmasının çocuklar üzerindeki etkisi incelenirken çocuğun yaşı, çocuğa kim tarafından bakıldığı, annenin eğitim düzeyi gibi faktörlere de bakılmaktadır (Akt. Aktaş, 1994: 11). Çalışan anneler genellikle çocuklarını ihmal ettiklerini düşünüp, evdeki zamanlarının çoğunu çocuklarıyla geçirirler. Aktaş'a (1994) göre, Annenin çocuğuyla geçirdiği vaktin niceliği değil niteliği önemlidir. Annenin çocuğuyla sağlıklı bir şekilde iletişim kurması, ona güven ve sevilme duygusunu yaşatması önemlidir. Bu yüzden annenin evinde olduğu zamanlarda çocuğuna yeterince vakti ayırması gerekmektedir. Anne, çocuğun yaşına göre aile içi rolleri paylaşmalıdır. Özellikle küçük yaşta çocukların anneleriyle vakit geçirmeye daha çok ihtiyaçları vardır. Bu yaşta çocuğa sahip annelerin işten eve döndüğünde çocuğuna daha çok vakit ayırması

gerekmektedir. Bu zaman hem çocuğu rahatlatıp hem de anne ile çocuk arasındaki ilişkiyi düzenler.

Kadınların çalışma hayatına girmesiyle beraber aile yapısında da değişimler yaşanmıştır. Ailede kararların çoğunluğunun anne tarafından verilmesi de beklentinin tersine buna örnek teşkil etmektedir. Günümüzde erkeğin evi tek başına geçindirmesi daha çok zorlaştığından kadınların da çalışması gerekmektedir. Evin geçimine katkı sağlamaları da kadınların çalışmalarının önemli olduğunu göstermektedir. Kamuda çalışan kadınlar genel olarak çalışmalarından memnun olduğunu belirtirken, kadınların yarından fazlası evde eşlerine, çocuklarına yeterli vakti ayırdıklarını düşünmektedir. Aile yapısının sağlıklı devam etmesi adına ailenin birlikte nitelikli vakit geçirmesi önem taşımaktadır. Kadının çalışmasının aile ve kadın açısından olumsuz taraflarına bakıldığında, ailenin sosyal aktiviteleri yerine getirmeleri düşük orandadır. En düşük seviyede yapılan aktivite sinema ve tiyatroya gitmektir.

TÜİK (2011) araştırması verilerine göre de aile bireyleri en az sinema ve tiyatroya gitmektedir. Türkiye genelinde görüşülenlerin yalnızca 3,2'si sık sık bu faaliyetleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Oysa aileyle beraber yapılan sosyal aktiviteler de aile yapısı adına önem taşımaktadır. Eşlerin aileye yeteri kadar vakit ayırmaması, boşanma sebebi olarak görülmektedir. Bu yüzden aileye vakit ayırmak, beraber zaman geçirmek önemlidir. Araştırmada evdeki işlerin büyük çoğunluğunu kadınlar yapmaktadır. İşten eve yorgun gelen kadının ev işlerinin çoğunluğunu kendileri yapmasına rağmen beklentinin aksine ev içindeki işbölümünü yeterli gördükleri de ortaya çıkmıştır. Evdeki işbölümünü kadınların yarısı yeterli görmektedir.

Türkiye Aile Yapısı Araştırması'na (2011) bakıldığında da, en az iki kişinin yaşadığı hanelerde yapılan görüşmelerde evde yapılan günlük işlerin genellikle kim tarafından yapıldığı sorulmuştur. Evde teknik bilgi gerektiren işlerin baba/erkek çocuk tarafından, diğer işlerin ise anne/kız çocuk tarafından yapıldığı belirlenmiştir.

Demiriz ve Yaşar'ın (2009) araştırmasında da çalışan kadınların ev ve iş hayatını dengeleme konusunda genel olarak iki sorun ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar hem evde hem de işte çalışan kadın olmaktan kaynaklanmaktadır. Kadınlara ev içinde eşleri yardımcı olsalar da bu yardım yeteri kadar olmamakta, ev işleri kadınların üstüne yığılmaktadır. Toplumsal düzen ve sağlıklı bir aile için kadınlar ve erkekler iş ve ev hayatı arasında denge kurmalıdır. Kadın eşi ve ailesinin desteğini alırsa bütün rolleriyle başa çıkabilir. İş için aileyi arka plana itmek ya da iş ve ev hayatı arasında dengeyi sağlayamamak birçok soruna neden olmaktadır.

Literatüre bakıldığında, evlilik doyumunu pekiştiren değişkenlere ilişkin pek çok çalışma göze çarpmaktadır. Bunlar arasında; evlilik istikrarı, eşe bağlılık, güçlü manevi değerler, eşe saygı duymak, cinsel yaşamda sadakat, iyi bir eş olmaya istekli olmak, tanrıya inanma ve dine bağlılık, eşi desteklemeye ve memnun etmeye istekli olmak, eş için iyi bir arkadaş olmak ve affetme ve affedilmeye gönüllü olmak başlıca değişkenler arasındadır (Rosen- Grandon, Myers & Hattie, 2004).

Bunların yanısıra Young ve Long (1998)'e göre evlilik doyumunda eşlerin sağlıklı kişilik özelliklerine (örn. sorumluluk almak, açık iletişim kurmada destekleyici olmak, empatik dinlemek vb.) sahip olması da önemli yer almaktadır. Mackey ve O'Brien (1995) ise evlilik doyumunu arttıran beş evlilik etkileşimini belirlemiştir. Bu etkileşimler; çatışmanın kontrolü, karar vermede ortaklık, iletişim kalitesi, cinsel ve psikolojik yakınlık ve güven, saygı, empatik anlayış ve eşitlik konularında ilişkiyel değerler olarak tanımlanmıştır.

Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ayrımı

Evlilik uyumu ve evlilik doyumu birçok alanda birbirlerinin yerine kullanılmış birbirlerinden farklı iki kavramdır. Evlilikte uyum; bireylerin sistemde ki rollerinde aktif olarak yer alması, problem çözebilen, kaygı ile baş etme becerisine sahip olan, ortak karar almada uyumlu ve sağlıklı bir iletişime sahip olunmasıdır. Evlilik uyumu sonucunda oluşan mutluluk, yaşam doyumundaki artış ve bireylerin memnuniyetleri de evlilik doyumu ile karıştırılmasına neden olmuştur. Ancak evlilik doyumu bireyin var olan ilişkisini öznel olarak değerlendirmesi ve bireyin ilişkisine dair hisleri ve duygularıdır. Evlilik uyumunu sağlamış çiftlerin evliliğinin de doyumlu olduğunun düşünülmesi evlilik uyumunun evlilik doyumuyla karıştırılmasına neden olmuştur (Şener, 2002).

Evlilik uyumu kavramı kompleks bir kavram olması da bu karışıklıklara neden olmuştur. Evlilik uyumunda ilişkiye dair aynı inanç değerlerine sahip olma, ortak sosyal çevre oluşturma, ekonomi sürecini yönetebilme, aynı siyasi görüşe sahip olma, iletişim becerileri var olan bir çift olma önemlidir. Ancak bu özelliklere sahip ilişkilerin içinde ki bütün bireylerin evlilik doyumları yüksek görülmemektedir. Farklı bir açıdan bakıldığında ise evlilik te uyumu yakalayamamış ancak arkadaş olma becerileri yüksek cinsel yaşamlarından haz alabilen, duygusal yakınlık kurabilen evlilik içerisindeki bireylerin evlilik uyumlarından memnun olmadıkları ancak evlilik doyumlarından memnuniyetlerinin olduğu görülmektedir (Rodoplu, 2019).

Birbirleriyle yüksek etkileşime sahip olan evlilik uyumu ve evlilik doyumu, arasında yüksek korelasyonlu bir ilişkinin olması birbiriyle karıştırılmasına neden olmuştur. Ancak evlilik uyumunda çiftlerin arasındaki ilişkinin incelenmesi, evlilik doyumunda ise daha öznel algıların değerlendirilmesi iki kavramı birbirinden ayırmaktadır.

Evlilik Uyumu İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Dair Yapılan Araştırmalar

Evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin ve bu ilişkiye etki eden faktörlere dair birçok çalışma hem ülkemizde hem de yurtdışında gerçekleştirilmiştir. Bunlardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

Tezer (1986) tarafından 104 evli çiftte yapılan araştırmada eşler arasında meydana gelen çatışma oranının evlilik doyumuna etkisinin incelendiği çalışmada çatışmalardaki sıklığın ve yaygınlığın evlilik doyumuna etkisinin görüldüğü çağdaş ve modern eşitlikçi bir evlilikte ise evlilik doyumunun yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen doyumlarda kadınların anlaşılma ve uzlaşma davranışları sonucunda iyi hissettikleri görülürken erkeklerde ise; eşlerinden yakın ilgi görmeyenlerin evlilik doyumlarında azalma görülmektedir(Şener, 2002).

Bir çalışmada farklı sosyo ekonomik düzeye sahip bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesinde; kişilerin sahip oldukları ekonomik düzeylerinin evlilik uyumlarını anlamlı şekilde etkilediği görülmüştür. Elde edilen verilere göre üst ekonomik düzeye sahip kadınların alt ekonomik düzeye sahip kadınlara göre evlilik uyumluluğu daha yüksek görülmektedir. aynı duruma erkeklerde de rastlanmıştır , ekonomik seviyesi üst olan erkeklerin ekonomik seviyesi alt olan erkeklere oranla evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmada orta sosyo ekonomik düzeye sahip erkeklerin orta sosyo ekonomik seviyeye sahip kadınlara göre daha evlilikte uyuma sahip oldukları, üst ekonomik seviyeye sahip olan erkeklerin üst ekonomik seviyeye sahip kadınlara oranla evlilik uyumluluğunun daha yüksek olduğu görülmüş ve cinsiyetin de evlilik uyumunda etken olduğu dikkat çekmiştir (Söylemez, 2011)

Evli çiftlerde eşler arasında algılanan kişilik benzerliğinin evlilik uyumu ve evlilik doyumuyla ilişkisinin incelendiği 82 kadın, 73 erkeğin katıldığı bir çalışmada çocuk sahibi olmayan katılımcıların çocuk sahibi olan katılımcılara oranla evlilik uyumu ve evlilik doyumunun düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca eğitim düzeyi üniversite ve üzeri mezun olan katılımcıların eğitim düzeyi üniversite altı katılımcılara oranla evlilik

doyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada ise cinsiyetin evlilik doyumu ve evlilik uyumu üzerinde etkisinin olmadığı da görülmüştür (Denli, 2016).

Çatışma çözme stilleri ve mizah tarzlarının evlilik uyumu ve evlilik doyumu ile ilişkisinin aktör-partner modeli ile incelendiği 155 çiftin katıldığı bir çalışmada Çatışma çözme stilleri açısından bakıldığında evlilik uyumunu ve doyumunu olumlu problem çözme stili ve uyma stili pozitif yönde, olumsuz problem çözme stili negatif yönde etkilemiştir. Yapılan araştırmada eşlerin sadece kendilerine ait algıları değil eşlerine dair algılara da ulaşılmıştır (Ünal,2016).

Evli bireylerin evlilik uyumu ve evlilik doyumu düzeylerinin aşk düzeyi açısından incelendiği 153 ü kadın 87 si erkek 240 evli bireyin katıldığı bir çalışmada aşkın evlilik doyumuna etkisinin yüksek olduğu görülürken, eğitim düzeyleri arasında iki veya daha fazla kademe fark olan çiftlerin evlilik uyumu , evlilik doyumu ve yaşam doyumlarında düşme görülmüştür (Öztürk, 2017)

Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkinin incelendiği 103 evli kadının katıldığı bir çalışmada kadınların evlilik uyumları ile yaşları arasında anlamlı düzeyde farklılık görülürken, 41 yaş ve üzeri kadınların 21-30 yaş aralığındaki kadınlara göre evliliklerinde uyuma sahip olduğu görülmektedir. var olan çocuk sayısının evlilik uyumunda anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülürken , aile tiplerinde de çekirdek aile veya geniş aile olmalarının evlilik uyumuna etki etmediği görülmüştür (Yalçın, 2014).

Bir çalışmada 756 çiftin katılımıyla gerçekleşen nitelikli iletişim becerisine sahip olan çiftlerin birlikte zaman geçirme, dini bakış açısı, evlilik ve aile sorumlulukları, cinsel yaşam konuları, aile planlamaları ve birlikte karar verme becerilerinde evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu sorunlarını daha kolay çözümledikleri görülmüştür. (Akt. Şener,2002).

Covid-19 Pandemisi

Başlangıç tarihi bazı kaynaklara göre Kasım 2019 bazı kaynaklara göre ise Aralık 2019'un son günlerinde ortaya çıkan daha önce görülmemiş ancak etkisi tüm dünyada görülen ve yayılımı son derece hızlı olan bu virüse 'Corona Virüs Hastalığı 2019' adı verilmiştir. Çin'e bağlı olan Wuham şehrinde ortaya çıkan bu virüs yayılımını hızlı bir şekilde tüm dünyaya yaymış ve yayılma hızını devam da ettirmektedir. Bulaşıcılık oranı yüksektir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), COVID-19 salgınının patlak vermesinden bir süre sonra 11 Mart 2020'de bu salgını pandemi olarak yayınlamıştır.

COVID-19 salgınının çok hızlı bir şekilde yayılması, dünyanın alışık olmadığı bir süreçtir (Tekin, 2020).

COVID-19 salgınının hızlı yayılımını kısa sürede tüm dünyayı fizyolojik, psikolojik, ekonomik, sosyal yaşam olarak etkisi altına almıştır. Tüm dünyada önlemler alınmaya başlanıp kısıtlar hızlı bir şekilde yaşama geçirilmiştir. Bir taraftan ise, çeşitli alanlardan birçok bilim insanı bu pandemi düzeyindeki hastalık hakkında veri toplamaya ve bu veriler ışığında yararlı bulgular ortaya çıkarmaya hastalığı hem tanımaya hem tanıtmaya hem de tedavisi için yoğun bir sürece girmişlerdir. Toplumlarda izolasyon, sosyal mesafe, zorunlu maske kullanımı ve kısıtlamalar gibi önlemler alarak hastalığın yayılımını azaltmaya çalışılmıştır. Hem toplumsal hem bireysel önlemler oluşturulmuştur.

Pandemi süreçlerinin insanların yaşamlarına etkisi şiddetli ve son derece hızlıdır. Bireylerin aile, ekonomi, eğitim, sosyal yaşam, davranışsal alışkanlıklarına hemen etki etmektedir. Seyahatlerde kısıtlamalar restoran, spor tesisleri, sosyal tesisler, kişisel bakım merkezleri, alışveriş merkezler... gibi alanların kapatılması bireylerin bir anda buna maruz bırakılmaları başlamıştır. Bir yandan da kendi yaşamlarını ve sevdiklerini kaybetmelerine dair kaygı ve korkular belirginleşmeye başlamıştır. Ayrıca süreç içinde kaygı, depresyon, hijyen üzerine obsesif davranışlarda görülmeye başlanmıştır.

Pandemi sürecinin önlemlerinden olan okulların, kreşlerin kapatılması ve evlerde karantina süreçlerinin başlaması ailece geçirilen zamanları da fazlasıyla artırmıştır. Çocukların online eğitime geçiş süreci, yetişkinler iş yaşamından uzak kalmaları aile yaşamına iyi geldiği düşünülse de var olan stres ve kaygı daha da yükselerek ilişkileri olumsuz etkilediği de görülmüştür. Bir an da hazırlıksız olarak gerçekleşen bu değişimler bireylerin yaşamını fazlasıyla zorlamıştır. Günlük ve alışılmış rutinlerin dışında bir yaşam bireyleri fazlasıyla yormuştur (Tongar, 2020).

COVID-19 Salgınının Bireylerde Oluşturduğu Sosyo-Ekonomik Sorunlar

Covid -19 salgını tüm dünya ülkelerinde toplumların hazırlıksız bir şekilde maruz kalmalarından dolayı sağlık alanından, ekonomiye, iş yaşamına, sosyal yaşama olumsuz etkileri görülmüştür. Toplumlarda mevcut olan düzenlerin bozulmasına ve bireyleri birçok alanda yeniden düzenlemelere mecbur bırakmıştır.

21. yüzyıl insanı geçmiş çağlarda ki insanlara göre eğitim, kültür, sağlık, siyaset alanında daha donanımlı olmasından kaynaklı geçmiş dönemlerdeki salgınlara göre korona virüs hakkında daha çok bilgiye kolay yolla ulaşmışlardır. Koronavirüsün

küresel bir izalasyon sürecini de beraberinde getirmesi hemen hemen bütün sektörleri olumsuz anlamda etkilemiştir. Bu izalasyon dönemlerinde sosyo ekonomik düzeyi daha düşük insanları hemen etkileyerek bireylerin yaşamında aniden olumsuz süreç seyrini göstermeye başlamıştır. Ülkelerin hemen hemen hepsinde yapılan kısıtlamalar ile seyahatlerin azalması ülkelerin ekonomisine doğrudan olumsuz etki etmiştir. Kısıtlanan seyahatlerle hava yolu ulaşımında %90 lar da azalma görülmüştür. Bu durumda da var olan stoklarda azalma, iş gücüne duyulan ihtiyacın azalmasıyla işçi çıkarımları, bazı sektörlerde ise doğrudan firmalarda kapanma görülmüştür (Alpago,2020)

Pandemi sürecinde yapılan araştırmalar incelendiğinde covid tedavisi geçirmek, temaslı olarak karantinaya girmek ya da izolasyon süreçlerinde bulunmanın birçok insanda belirli psikolojik sorunlara neden olduğu görülmüştür. Bu süreçlere maruz kalan bireylerde sıkıntı hissi, öfke patlamaları, depresyon, uykusuzluk, duygusal çökkünlük hali, anksiyete ve obsesyonlar görülmektedir. Karantina süreçlerinin kısa tutulması bireylerde olumlu etkiler görülmesini sağlarken karantina süreçlerinin uzaması ihtimallerine dair oluşan haberlerin dahi bireylerde karamsarlığa ve kaygılarında artışlara neden olmaktadır. Karantina süreçlerinin uzaması bireylerde ayrıca tahammülsüzlük, gerginlik ve öfke patlamalarına da neden olabilmektedir. Bu süreçlerdeki uzamalar bireylerin kurallara uymasında zorlanmalarına neden olmuş ve bireylerde gevşemeler meydana gelmiştir (Aslan & Türkili, 2021).

Pandemi sürecinde bireylerin yaşamlarında karantina ve sosyal izolasyon dönemlerinde ekonomik olarak da belirsizlikler, kaygılar ve zorlanmalar görülmüştür. İş yerlerinin hazırlıksız bir şekilde çalışma saatlerinin daraltılması ya da bazı sektörlerde tamamen kapatılmaya gidilmesi iş yeri sahiplerini zora sokarak birçok ruhsal sıkıntıya bireyleri maruz bırakmıştır. Bu süreçte bireylerin hayatında anksiyete, depresyon ve panik ataklar uzun süre varlığını devam ettirmiştir. İş yerlerine verilen desteklerin bireylerin yaşamlarını aynı kalitede devam ettirmeleri konusunda yeterli olmamış ve ekonomik sürecin belirsizliği gelecek kaygılarında artışa neden olmuş ve bireyleri umutsuzluk duygularına bürümüştür. Dünya genelinde yapılan bazı İntihar vakalarının değerlendirildiği araştırmalarda ise pandemi sürecinde yaşanan intiharların çoğunluğunda ekonomik sorunların varlığından kaynaklandığı görülmüştür (Aslan & Türkili, 2021).

Sosyal izolasyon ve karantina dönemlerinin olumsuz olarak etkilendiği kurumlardan biri de ailedir. Pandemi sürecinde sosyal izolasyon dönemlerinden kaynaklı aile içerisinde çatışmalar da şiddet de artışlar görülmüştür. Pandemi sürecinde bireylerin yaşamlarında meydana gelen bireysel sorunlar eşlerin ve çocukların birbirlerine olan tahammül düzeylerinde azalmaya neden olmuştur. Okullarda meydana gelen

kapamaların çocukların düzenlerinde rutinlerinde bozulmalar meydana getirdiği için; çocukların davranışlarındaki değişimler ebeveynlerin stres düzeyini de artırmış ve aile çatışmalarını olumsuz etkilemiştir. Ayrıca bu dönemlerde meydana gelen esnek zamanlı çalışmalarda aile içerisindeki sistemi etkilemiş var olan ilişkilerin düzenlerinde ki bozulmalar eşler arasındaki ilişkinin niteliğini olumsuz etkilemiştir (Aslan & Türkili, 2021).

2. YÖNTEM

2.1. Katılımcılar

Bu araştırmanın evreni, Konya’da aile danışmanlığı hizmeti almak amacıyla farklı aile danışmanlığı merkezlerine kendi istekleriyle danışan olarak başvuran evli bireylerden oluşmuştur. Kolayda örnekleme yöntemiyle ilgili yapılan çalışmalardaki “yanlılık” eleştirileri ile başa çıkabilmek ve verileri seçerken ortaya çıkabilecek “seçim yanlılığı” ihtimalini en aza indirebilmek amacıyla örneklemin seçiminde “randomizasyon” yöntemi kullanılmıştır. . Araştırmanın ana hipotezlerini test edebilmek amacıyla kullanılacak regresyon analizleri için en düşük örneklem sayısı 50+8m’den büyük olmalıdır (Tabachnick & Fidell, 2007). Bu sebeple bu çalışmada 50 kadın 50 erkek olarak 100 katılımcıya ulaşılmış ve katılımcılardan çiftler halinde veriler toplanmıştır.

2.2. Prosedür

İlk olarak araştırmada kullanılmış ölçekler olan Çiftler uyum ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği için Türkçe’ye uyarlayan araştırmacılardan gerekli izinler alınmıştır. Tüm ölçme araçları anket uygulama izni alınan Konya da bulunan aile danışma merkezlerinde danışan olarak başvuran bireylerden gönüllü olan çiftlere uygulanmıştır. Katılımcılarla bizzat yüz yüze görüşülerek, veri toplama aracının nasıl doldurulacağı hakkında bilgi verilmiş, çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı ve dilerse çalışmayı tamamlamadan da sonlandırabilecekleri iletilmiştir. Ayrıca kendilerinden toplanan verilerin gizlilik esası gereğince korunacağı ve sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılacağı hususunda katılımcılara bilgi verilmiştir. Veri toplama araçlarının uygulanması bir katılımcı için ortalama yirmi dakika sürmüştür. Mevcut araştırma Çağ Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından onaylanmıştır.

2.3. Araştırmada Kullanılan Materyaller

Araştırmada, katılımcılara ait demografik bilgilere ulaşmak için araştırmacı tarafından oluşturulmuş Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Çiftlerin evlilik doyumunu ölçmek için Evlilik Doyum Ölçeği kullanılmıştır (Çelik vd., 2009). Çift uyumunu ölçmek için ise, Çiftler uyum ölçeği kullanılmıştır (Fışıloğlu vd., 2000).

Demografik Bilgi Formu

Bu bölümde katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, sosyoekonomik düzeyleri, eğitim düzeyleri, meslekleri, evlilik biçimleri, evlilik süreleri ve pandeminin etkilerine konularda bilgiler alınmıştır.

Çiftler Uyum Ölçeği (ÇUÖ)

Evli veya birlikte yaşayan çiftlerin algıladığı biçimiyle ilişkinin niteliğini değerlendirmek amacıyla Spanier (1976) tarafından geliştirilen bir ölçüm aracıdır. Toplam 32 maddeden oluşmaktadır. Maddelere göre değişen 2'li, 5'li,6'lı ve 7'li puanlama çeşitleri mevcuttur. Ölçeğin toplam puanı bütün maddelerin toplamından oluşmakta ve 0- 151 arasında değişmektedir. Elde edilen puanların yüksekliği ilişkiden elde edilen uyumun arttığına, puanların düşüklüğü ise uyumun azaldığına işaret etmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Fışıoğlu ve Demir tarafından 2000 yılında 264 evli çiftle yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda iç tutarlılık değerleri ölçeğin tamamı için .92 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca iki-yarım test güvenirliği ise .86 olarak hesaplanmıştır (Fışıoğlu vd., 2000).

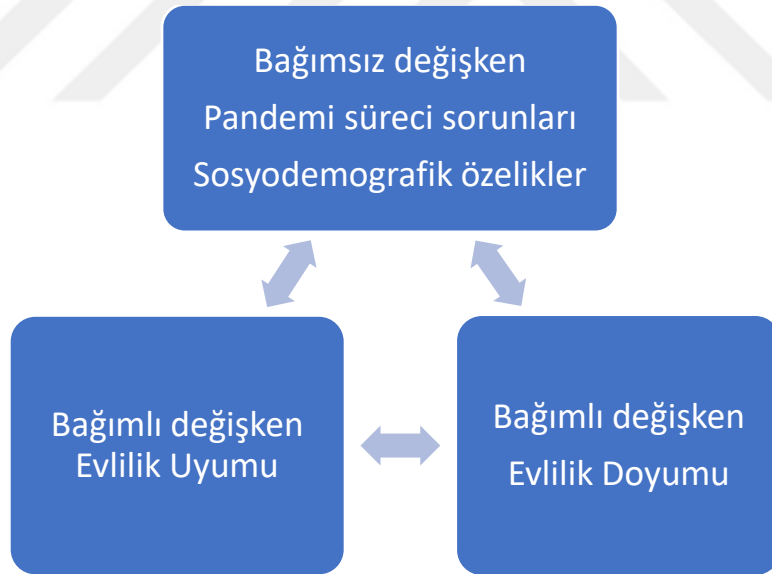
Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ)

Güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılan evlilik doyum ölçeği evli bireylerin evliliklerinden sağladıkları doyumunu ölçme amacıyla geliştirilmiş kendilerine ait orjinal bir ölçektir. EDÖ'nin son hali 5'i olumlu, 8'i olumsuz toplam 13 maddeden oluşan ölçek; benlik cinsellik, aile alt boyutlarından oluşmaktadır. Benlik, çiftlerin birbirlerine ve kendilerine olan algılarını, istek ve beklentilerini ifade edebilmelerini ve birbirlerine karşı saygılarını gösteren üç maddeden oluşan alt ölçektir. Cinsellik, evlilik doyumunu etkileyen cinsel davranışları ve tutumları gösteren beş maddeden oluşan alt ölçektir. Aile,eşler, çocuklar, eşlerin anne-babaları ve birinci dereceden kan bağı olan bireylerden oluşan geniş bir yelpazeyi gösteren beş maddeden oluşan alt ölçektir. Örnekleme grubundaki evli bireylerden bu maddelerde belirtilen (1) bana hiç uygun değil ile (5) bana tamamen uygun arasında değişen Likert tipi bir derecelendirmeyi kullanarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 65, en düşük puan ise 13'tür. Yüksek puan evli kişilerin evlilik doyumlarının yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekteki olumsuz anlam içeren 7 madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak evlilik doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarını ise 1., 8., 10. maddeler benlik boyutunu, 3., 4., 6., 7., 9.,

maddeler cinsellik boyutunu, 2., 5., 11., 12., 13., aile boyutunu ifade eden maddelerdir (Çelik & İnanç, 2009).

2.4. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri var olan bir durumu olduğu gibi ele alıp açıklamayı hedefleyen modellerdir. Bu modellerde ilk olarak araştırılan olguya ilişkin elde edilen veriler toplanır, sınıflandırılır ve ardından çözümlendirilir. Örneklem üzerinde herhangi bir müdahalede bulunulmaz ve önerilen modelde var olan özellikler ve ilişkiler olduğu gibi rapor edilir. Bu model temelde birden çok değişken arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde kullanılır. Bu ilişkiler korelasyon, regresyon, varyans analizi gibi istatistiksel yöntemlerle incelenir (Büyüköztürk, 2002; Karasar, 2009). Bu tez çalışmasında da ilişkisel tarama modeli mantığına uygun olarak Covid 19 pandemi sürecinde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişki ve söz konusu değişkenler ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Şekil 1 İlişkisel Tarama Modeli

2.5. Araştırma Verilerinin Analizi

Verilerin analizleri SPSS 25 (IBM Corp. Released 2017. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) programı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Öncelikle bütün formlar kontrol edilerek hatalı ve eksik doldurulmuş lme araçları elenerek çalışmaya dahil edilmemiştir.

Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkilerini inceleyebilmek için regresyon analizi, gruplar arası farklılıkları inceleyebilmek için de Tek Yönlü ANOVA yapılmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmanın örneklemini 50 evli çift oluşturmaktadır. Araştırma hipotezlerine ilişkin bulgulara geçmeden önce örnekleme ilişkin betimsel bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1 de katılımcıların yaş, eğitim düzeyi, çalışma ve gelir durumları gösterilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun 26-35 (% 44) ve 36-45 (% 38) yaş aralığında olduğu görülmektedir. Sadece bir katılımcının yaşı 60 üzeridir. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde büyük çoğunluğunun lise (% 26) ve üniversite mezunu (% 46) olduğu görülmektedir. Katılımcıların % 66'sı bir işte çalıştığını, % 6'sı ise işsiz olduğunu bildirmiştir. Aynı zamanda katılımcıların büyük çoğunluğu (% 55) 5001 TL ve üzeri bir gelire sahip olduğunu bildirmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların Yaş Aralığı, Eğitim Düzeyi, Çalışma Durumu ve Gelir Grubuna göre Dağılımları

Değişkenler		N	%
Yaş Aralığı	18-25	6	6.0
	26-35	44	44.0
	36-45	38	38.0
	46-60	11	11.0
	60 ve üzeri	1	1.0
Eğitim Düzeyi	İlkokul	6	6.0
	Ortaokul	12	12.0
	Lise	26	26.0
	Üniversite	46	46.0
	Lisansüstü	10	10.0
Çalışma Durumu	Öğrenci	1	1.0
	İşsiz	6	6.0
	Emekli	3	3.0
	Ev Kadını	24	24.0
	Halen Çalışıyor	66	66.0
Gelir Grubu	2.000-3.000 TL	4	4.0
	3001-5000 TL	42	42.0
	5001 TL ve üzeri	55	55.0

Tablo 2 de katılımcıların evliliklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların büyük kısmının (% 38) 11 yıl veya daha uzun bir süredir evli olduğu görülmektedir. Aynı zamanda katılımcıların büyük bir kısmının (% 96) hali hazırdaki evliliği ilk evliliğidir ve çekirdek aile (% 94) olarak evliliklerini sürdürmektedirler. Katılımcıların büyük çoğunluğu (% 32) iki çocuklu olduğunu bildirirken 20 katılımcı çocuksuz olduğunu bildirmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların Evlilik Süresi, Kaçınıcı Evlilik, Aile Tipi ve Çocuk Sayısına göre Dağılımları

Değişkenler		N	%
Evlilik Süresi	0-5	36	36.0
	6-10	26	26.0
	11 ve üstü	38	38.0
Kaçınıcı Evlilik	İlk Evlilik	96	96.0
	İkinci Evlilik	3	3.0
	Üçüncü veya üzeri Evlilik	1	1.0
Aile Tipi	Çekirdek Aile	94	94.0
	Geniş aile	6	6.0
Çocuk Sayısı	Tek Çocuk	30	30.0
	İki Çocuk	32	32.0
	Üç veya daha fazla	20	20.0
	Çocuk Yok	18	18.0

Tablo 3 de katılımcıların evliliklerinden memnuniyet düzeylerine dair bilgiler yer almaktadır. Elde edilen sonuçlar en yüksek oranı (% 38) evliliğinden orta derecede memnun olanların oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 3.*Katılımcıların Evliliklerinden Memnuniyet Düzeyleri*

Memnuniyet Düzeyi	N	%
Çok memnun olanlar	16	16.0
Orta derecede memnun olanlar	38	38.0
Az memnun olanlar	26	26.0
Memnun olmayanlar	20	20.0

Tablo 4 de katılımcıların pandemi döneminde evde geçirilen sürecin artmasının katılımcıların evliliğine etkisine dair bilgiler yer almaktadır. Çalışma kapsamında, pandemi döneminde evde geçirilen sürenin artmasının, katılımcıların evliliğine etkisi incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar katılımcıların büyük çoğunluğunun (% 55) bu süreçten olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Ayrıntılı bilgi için Tablo 4 incelenebilir.

Tablo 4.*Pandemi Döneminde Evde Geçirilen Sürecin Artmasının Katılımcıların Evliliğine Etkisi*

Evliliğe Etkisi	N	%
Olumlu	25	25.0
Olumsuz	55	55.0
Etkili Değil	20	20.0

Çalışma kapsamında katılımcıların aile içi geçimsizliklerde çözüm için nereye/kime başvurdukları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcılar en yüksek oranda (% 60) aile/evlilik danışmanlarına başvurduklarını iletmişlerdir. En düşük oranda (% 3) başvurulan kişiler ise eşin ailesidir. Ayrıntılı bilgi için Tablo 5 incelenebilir.

Tablo 5.*Katılımcıların Aile İçi Geçimsizliklerde Çözüm için Başvurdukları Yerler*

Başvurulan Yerler	N	%
Aile/evlilik danışmanları	60	60.0
Yakın arkadaşlar	16	16.0
Aile	10	10.0
Psikologlar	7	7.0
İş arkadaşları	4	4.0
Eşin ailesi	3	3.0
Toplam	100	100.0

Çalışma kapsamında katılımcıların pandemi döneminde aile danışma merkezine başvurma nedenleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar en yüksek oranda son dönemlerde artan tartışma ve gerginlik sebebiyle (% 43) ve son dönemde alınan boşanma kararı sebebiyle (% 39) aile danışma merkezlerine başvuruların gerçekleştiğini göstermektedir. Ayrıntılı bilgi için Tablo 6 incelenebilir.

Tablo 6.

Pandemi Döneminde Aile Danışma Merkezine Başvurma Nedenleri

Başvuru Nedeni	N	%
Son dönemde artan tartışma ve gerginlik	43	43.0
Son dönemde aldığımız boşanma kararı	39	39.0
Aile içerisinde ekonomik süreçlerde kaynaklı gerginlik	2	2.0
Son dönemde artan iletişimsizlik	10	10.0
Şiddet	2	2.0
İlgili değil	3	3.0
Diğer	1	1.0
Total	100	100.0

Araştırmanın bu bölümünde araştırma hipotezlerine ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir. İlk olarak her bir hipotez yeniden ifade edilmiş, ardından hipoteze yanıt bulmak için kullanılan analiz yöntemi ve analizin sonucuna yer verilmiştir.

Hipotez 1: Pandemi sürecinde, evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumunu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, evlilik uyumunun evlilik doyumunun alt boyutları olan benlik, cinsellik ve aile değişkenleri ile pozitif yönde ve anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca aile ve benlik alt boyutlarının da birbirleri ile pozitif yönde ve anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için Tablo 7 incelenebilir.

Tablo 7.*Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkiler*

Değişkenler	ÇUÖ	Benlik	Cinsellik	Aile
ÇUÖ	1			
Benlik	,291**	1		
Cinsellik	,298**	-,059	1	
Aile	,262**	,400***	,044	1

*** $p < .001$, ** $p < .001$

Hipotez 2: Pandemi sürecinde, evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları ailenin gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Bağımsız Gruplar için t-Testi analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, aylık 3001-5000 TL arasında geliri olan katılımcılar ile 5001 TL ve üzeri geliri olan katılımcıların evlilik uyumu ve cinsellik doyumu ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ancak benlik doyumu ve aile doyumu ortalamaları, geliri 3001-5000 TL olan katılımcılarda anlamlı olarak daha yüksektir, sırasıyla; $t(95) = -2.936$, $p < .01$; $t(95) = -2.21$, $p < .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 8 incelenebilir.

Tablo 8.*Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Gelir Gruplarına göre Karşılaştırılması*

Değişkenler	Gelir Düzeyi	n	Ort.	S	%95 Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Benlik	3001-5000 TL	42	3.01	.99				
	5001 TL ve üzeri	54	3.58	.91	-.95	-.19	-2.936	.004
Cinsellik	3001-5000 TL	42	3.69	.94				
	5001 TL ve üzeri	54	3.67	1.02	-.38	.43	.117	.907
Aile	3001-5000 TL	42	2.99	1.13				
	5001 TL ve üzeri	54	3.52	1.27	-1.02	-.03	-2.121	.037
ÇUÖ	3001-5000 TL	42	118.12	24.28				
	5001 TL ve üzeri	55	116.02	22.21	-11.64	7.44	-.438	.662

ÇUÖ: Çiftler uyum ölçeği

Hipotez 3: Pandemi sürecinde, evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları, evlilikte şiddetin varlığına göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Bağımsız Gruplar için t-Testi analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, evliliklerinde şiddet olan ve olmayan katılımcıların evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı farklılaşma olmadığı göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 9 incelenebilir.

Tablo 9.

Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Fiziksel Şiddetin Varlığına Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Fiziksel şiddet	n	Ort.	S	%95 Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Benlik	Yok	51	3.26	.94	-.53	.26	-.666	.507
	Var	49	3.39	1.06				
Cinsellik	Yok	51	3.71	1.04	.18	.86	-.364	.437
	Var	49	3.68	.97				
Aile	Yok	51	3,25	1.30	-.12	.90	-.529	.467
	Var	49	3,28	1.21				
ÇUÖ	Yok	51	119.94	18.36	-3.07	14.91	1.307	.194
	Var	49	114.02	26.38				

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Hipotez 4: Pandemi sürecinde, evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları evlilikte tartışma ve gerginlik düzeyine göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Tek Yönü ANOVA yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, evlilik doyumunda gruplar arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ancak evlilik uyumunda gruplar arasında anlamlı farklılaşmalar elde edilmiştir, $F(2, 97) = 22.46$, $p < .001$. Farkın kaynağını incelemek için yürütülen Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, nadiren tartışanların evlilik uyumları hem bazen tartışanlardan hem de sık sık tartışanlardan anlamlı olarak ($p < .05$; $p < .001$) daha yüksektir. Ayrıca bazen tartışanların evlilik uyumları da sık sık tartışanlardan anlamlı olarak ($p < .001$) daha yüksektir. Ayrıntılı bilgi için Tablo 10 incelenebilir.

Tablo 10.

Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Tartışma ve Gerginlik Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Tartışma ve Gerginlik	n	Ort.	S	F	p
Benlik	Sık sık	47	3.35	.83	1.903	.155
	Bazen	30	3.08	1.09		
	Nadir	23	3.61	1.14		
Cinsellik	Sık sık	47	3.33	1.00	.707	.496
	Bazen	30	3.57	1.03		
	Nadir	23	3.79	.90		
Aile	Sık sık	47	3.83	1.09	.967	.384
	Bazen	30	3.70	1.00		
	Nadir	23	3.21	1.26		
ÇUÖ	Sık sık	47	104.64	19.09	22.464	.000
	Bazen	30	121.97	16.98		
	Nadir	23	135.96	21.13		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Hipotez 5: Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları pandemi döneminde covid tanısı alma veya covid şüphesiyle takip edilme durumuna göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Bağımsız Gruplar için t-Testi analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, söz konusu iki grubun evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 11 incelenebilir.

Tablo 11.

Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Covid Tanısı Alma veya Covid Şüphesiyle Takip Edilme Durumuna Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Covid Tanısı / Şüphesi	n	Ort.	S	%95 Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Benlik	Evet	36	3.49	.99	-.15	.67	1.239	.218
	Hayır	64	3.23	1.00				
Cinsellik	Evet	36	3.56	1.03	-.63	.19	-1.050	.296
	Hayır	64	3.78	.99				
Aile	Evet	36	3.47	1.09	-.20	.83	1.209	.230
	Hayır	64	3.15	1.32				
ÇUÖ	Evet	36	121.89	19.51	-1.74	1.60	1.613	.110
	Hayır	64	114.31	24.07				

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Hipotez 6: Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları pandemi döneminin iş yaşamına etkisine göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Kruskal-Wallis H testi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, gruplar arasında evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 12 incelenebilir.

Tablo 12.

Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Ortalamalarının Pandemi Sürecinin İş Yaşamına Etkisine göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Çalışma Düzeni	n	Ortalama Sıra	χ^2	p
Benlik	Normal vardiyalı sistem	44	42.23	1.310	.727
	Esnek zamanlı çalışma	27	37.61		
	İşten çıkarılma	3	38.00		
	Evden çalışma	7	47.64		
Cinsellik	Normal vardiyalı sistem	44	41.80	2.396	.494
	Esnek zamanlı çalışma	27	41.04		
	İşten çıkarılma	3	53.83		
	Evden çalışma	7	30.36		
Aile	Normal vardiyalı sistem	44	44.40	2.272	.518
	Esnek zamanlı çalışma	27	37.13		
	İşten çıkarılma	3	30.83		
	Evden çalışma	7	38.93		
ÇUÖ	Normal vardiyalı sistem	44	43.14	1.480	.687
	Esnek zamanlı çalışma	27	40.37		
	İşten çıkarılma	3	31.50		
	Evden çalışma	7	34.07		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Hipotez 7: Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu ortalamaları, pandemi döneminin aile ekonomisine etkisine göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Kruskal-Wallis H testi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, pandemi sürecinden ekonomik olarak farklı düzeylerde etkilenen gruplar arasında evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 13 incelenebilir.

Tablo 13.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Pandemi Döneminin Aile Ekonomisine Etkisine göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Pandemi Döneminin		Ortalama Sıra	χ^2	p
	Aile Ekonomisine Etkisi	n			
Benlik	Olumlu	9	50.33	2.938	.230
	Olumsuz	46	50.51		
	Etkisiz	44	49.40		
Cinsellik	Olumlu	9	60.28	.036	.982
	Olumsuz	46	47.05		
	Etkisiz	44	50.98		
Aile	Olumlu	9	48.50	1.079	.583
	Olumsuz	46	47.12		
	Etkisiz	44	53.32		
ÇUÖ	Olumlu	9	55.78	1.699	.428
	Olumsuz	46	44.71		
	Etkisiz	44	54.35		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Hipotez 8: Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu ortalamaları, sosyal medyada harcanılan süreye göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek amacıyla iki ayrı Kruskal-Wallis H testi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, farklı düzeylerde sosyal medya kullanan katılımcıların ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 14 incelenebilir.

Tablo 14.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Sosyal Medyada Harcanılan Süreye göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Sosyal Medyada Harcanan Süre	n	Ortalama Sıra	χ^2	<i>p</i>
Benlik	Belirgin olarak arttı	38	46.70	5.284	.152
	Kısmen Arttı	27	54.91		
	Değişmedi	26	49.04		
	Kısmen azaldı	5	24.80		
Cinsellik	Belirgin olarak arttı	38	45.34	2.299	.513
	Kısmen Arttı	27	48.28		
	Değişmedi	26	50.23		
	Kısmen azaldı	5	64.70		
Aile	Belirgin olarak arttı	38	43.55	4.510	.211
	Kısmen Arttı	27	49.89		
	Değişmedi	26	50.04		
	Kısmen azaldı	5	70.60		
ÇUÖ	Belirgin olarak arttı	38	44.11	1.862	.601
	Kısmen Arttı	27	53.39		
	Değişmedi	26	49.23		
	Kısmen azaldı	5	51.70		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Hipotez 9: Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu ortalamaları, uyku, uyku kalitesi, iştah, dikkati sürdürme becerisine göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek için bir dizi Kruskal-Wallis H testi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, uyku süresinde farklı değişiklikler yaşayan katılımcıların evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 15 incelenebilir.

Tablo 15.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Uyku Süresindeki Değişime göre Karşılaştırılması

Değişkenler Uyku Süresi		N	Ortalama Sıra	χ^2	<i>p</i>
Benlik	Belirgin olarak arttı	11	54.45	4.894	.298
	Kısmen arttı	19	56.37		
	Değişmedi	43	51.44		
	Kısmen azaldı	16	50.00		
	Belirgin olarak azaldı	11	33.45		
Cinsellik	Belirgin olarak arttı	11	44.77	8.310	.081
	Kısmen arttı	19	46.92		
	Değişmedi	43	57.95		
	Kısmen azaldı	16	35.31		
	Belirgin olarak azaldı	11	55.36		
Aile	Belirgin olarak arttı	11	44.64	3.129	.537
	Kısmen arttı	19	52.18		
	Değişmedi	43	55.03		
	Kısmen azaldı	16	47.38		
	Belirgin olarak azaldı	11	40.27		
ÇUÖ	Belirgin olarak arttı	11	48.14	2.712	.607
	Kısmen arttı	19	50.92		
	Değişmedi	43	55.21		
	Kısmen azaldı	16	43.91		
	Belirgin olarak azaldı	11	43.32		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Elde edilen sonuçlar, uyku kalitesinde farklı değişiklikler yaşayan katılımcıların evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ayrıntılı bilgi için Tablo 16 incelenebilir.

Tablo 16.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Uyku Kalitesi Değişimine göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Uyku Kalitesi	n	Ortalama Sıra	χ^2	p
Benlik	Belirgin olarak arttı	5	58.20	.987	.912
	Kısmen Arttı	10	54.85		
	Değişmedi	40	49.11		
	Kısmen azaldı	30	49.97		
	Belirgin olarak azaldı	14	46.21		
Cinsellik	Belirgin olarak arttı	5	38.20	4.245	.374
	Kısmen Arttı	10	51.70		
	Değişmedi	40	55.68		
	Kısmen azaldı	30	43.10		
	Belirgin olarak azaldı	14	51.57		
Aile	Belirgin olarak arttı	5	43.00	3.190	.527
	Kısmen Arttı	10	61.45		
	Değişmedi	40	52.11		
	Kısmen azaldı	30	47.98		
	Belirgin olarak azaldı	14	42.61		
ÇUÖ	Belirgin olarak arttı	5	43.30	6.866	.143
	Kısmen Arttı	10	67.35		
	Değişmedi	40	53.69		
	Kısmen azaldı	30	43.68		
	Belirgin olarak azaldı	14	43.00		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Elde edilen sonuçlar, iştahında farklı değişiklikler yaşayan katılımcıların evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ancak evlilik uyumunda gruplar arasında anlamlı farklılaşmalar olduğu görülmektedir, $\chi^2(4) = 15.32$, $p < .01$. Elde edilen farkın kaynağını incelemek için bir dizi Mann-Whitney U analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, iştahında değişim olmayan katılımcıların sıra ortalamalarının iştahı belirgin olarak artan, kısmen artan ve belirgin olarak azalan katılımcılarınkinden daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıntılı bilgi için Tablo 17 ve Tablo 18 incelenebilir.

Tablo 17.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, İştah Düzeyi Değişimine göre Karşılaştırılması

Değişkenler	İştah Düzeyi	n	Ortalama Sıra	χ^2	p
Benlik	Belirgin olarak arttı	22	53.57	4.122	.390
	Kısmen Arttı	11	46.50		
	Değişmedi	38	51.88		
	Kısmen azaldı	17	56.09		
	Belirgin olarak azaldı	12	36.25		
Cinsellik	Belirgin olarak arttı	22	49.57	2,947	.567
	Kısmen Arttı	11	60.82		
	Değişmedi	38	50.11		
	Kısmen azaldı	17	52.88		
	Belirgin olarak azaldı	12	40.63		
Aile	Belirgin olarak arttı	22	53.30	4,217	.377
	Kısmen Arttı	11	45.05		
	Değişmedi	38	56.26		
	Kısmen azaldı	17	41.35		
	Belirgin olarak azaldı	12	45.08		
ÇUÖ	Belirgin olarak arttı	22	42.25	15.315	.004
	Kısmen Arttı	11	36.68		
	Değişmedi	38	63.33		
	Kısmen azaldı	17	52.53		
	Belirgin olarak azaldı	12	34.79		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Tablo 18.*İştah Düzeyine ilişkin Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları*

İştah Düzeyi	N	Ortalama Sıra	Sıralar Toplamı	z	P
Belirgin olarak arttı	22	22.61	497.50	-2.662	.008
Değişmedi	38	35.07	1332.50		
Kısmen Arttı	11	15.64	172.00	-2.469	.014
Değişmedi	38	27.71	1053.00		
Belirgin olarak azaldı	12	14.42	173.00	-3.022	.003
Değişmedi	38	29.00	1102.00		

Elde edilen sonuçlar, dikkati sürdürme becerisinde farklı değişiklikler yaşayan katılımcıların evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ancak evlilik uyumunda gruplar arasında anlamlı farklılaşmalar olduğu görülmektedir, $\chi^2(4) = 11.69$, $p < .05$. Elde edilen farkın kaynağını incelemek için bir dizi Mann-Whitney U analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, dikkati sürdürme becerisi belirgin olarak azalan katılımcıların sıra ortalamalarının dikkati sürdürme becerisi değişmeyen ve kısmen azalan katılımcılarınkinden daha düşük olduğunu göstermektedir. Ayrıca dikkati sürdürme becerisi kısmen azalan katılımcıların sıra ortalamalarının kısmen artanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıntılı bilgi için Tablo 19 ve Tablo 20 incelenebilir.

Tablo 19.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Dikkati Sürdürme Becerisindeki Değişime göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Dikkati Sürdürme Becerisi	n	Ortalama Sıra	χ^2	P
Benlik	Belirgin olarak arttı	10	47.15	1.444	.836
	Kısmen Arttı	9	43.94		
	Değişmedi	42	54.02		
	Kısmen azaldı	29	50.02		
	Belirgin olarak azaldı	10	46.35		
Cinsellik	Belirgin olarak arttı	10	65.40	4.682	.322
	Kısmen Arttı	9	37.67		
	Değişmedi	42	48.95		
	Kısmen azaldı	29	50.45		
	Belirgin olarak azaldı	10	53.80		
Aile	Belirgin olarak arttı	10	58.65	6.682	.154
	Kısmen Arttı	9	44.39		
	Değişmedi	42	54.10		
	Kısmen azaldı	29	51.31		
	Belirgin olarak azaldı	10	30.40		
ÇUÖ	Belirgin olarak arttı	10	46.20	11.692	.020
	Kısmen Arttı	9	39.44		
	Değişmedi	42	53.29		
	Kısmen azaldı	29	59.67		
	Belirgin olarak azaldı	10	26.45		

ÇUÖ: Çiftler Uyum Ölçeği

Tablo 20. .

Dikkati Sürdürme Becerisine ilişkin Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları

Dikkati Sürdürme Becerisi	n	Ortalama Sıra	Sıralar Toplamı	z	P
Belirgin olarak azaldı	10	15.90	159.00	-2.462	.014
Değişmedi	42	29.02	1219.00		
Belirgin olarak azaldı	10	10.75	107.50	-2.978	.003
Kısmen azaldı	29	23.19	672.50		
Kısmen arttı	9	12.39	111.50	-2.200	.028
Kısmen azaldı	29	21.71	629.50		

Hipotez 10: Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu ortalamaları, eşlerin nitelikli zaman geçirme düzeyine göre farklılaşmaktadır.

Bu hipotezi test etmek için bir dizi Kruskal-Wallis H testi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, gruplarda evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir, $p > .05$. Ancak evlilik uyumunda gruplar arasında anlamlı farklılaşmalar olduğu görülmektedir, $\chi^2(4) = 12.27$, $p < .05$. Elde edilen farkın kaynağını incelemek için bir dizi Mann-Whitney U analizi yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar, nitelikli zaman geçirme düzeyi belirgin olarak azalan katılımcıların sıra ortalamalarının nitelikli zaman geçirme düzeyin belirgin olarak artan ve kısmen artan katılımcılarınkinden daha düşük olduğunu göstermektedir. Ayrıca dikkati sürdürme becerisi kısmen artan katılımcıların sıra ortalamalarının dikkat süresi değişmeyenlerinkinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıntılı bilgi için Tablo 21 ve Tablo 22 incelenebilir.

Tablo 21.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının, Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyi Değişime göre Karşılaştırılması

Değişkenler	Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyi	N	Ortalama Sıra	χ^2	p
Benlik	Belirgin olarak arttı	12	57.50	1.594	.810
	Kısmen Arttı	22	47.89		
	Değişmedi	29	51.28		
	Kısmen azaldı	12	54.50		
	Belirgin olarak azaldı	25	46.62		
Cinsellik	Belirgin olarak arttı	12	57.88	6.272	.180
	Kısmen Arttı	22	58.68		
	Değişmedi	29	40.41		
	Kısmen azaldı	12	48.25		
	Belirgin olarak azaldı	25	52.54		
Aile	Belirgin olarak arttı	12	66.25	7.303	.121
	Kısmen Arttı	22	51.00		
	Değişmedi	29	45.24		
	Kısmen azaldı	12	60.54		
	Belirgin olarak azaldı	25	43.78		
ÇUÖ	Belirgin olarak arttı	12	62.17	12.271	.015
	Kısmen Arttı	22	63.82		
	Değişmedi	29	44.84		
	Kısmen azaldı	12	53.58		
	Belirgin olarak azaldı	25	38.26		

Tablo 22.*Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyine ilişkin Çoklu Karşılaştırma Analizi Sonuçları*

Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyi	N	Ortalama Sıra	Sıralar Toplamı	z	p
Belirgin olarak arttı	12	25.04	300.50	-2.353	.019
Belirgin olarak azaldı	25	16.10	402.50	-2.913	.004
Kısmen Arttı	22	30.20	664.50	-2.255	.024
Belirgin olarak azaldı	25	18.54	463.50		
Kısmen Arttı	22	31.39	690.50		
Değişmedi	29	21.91	635.50		

EDO: Evlilik Doyum Ölçeği, **ÇUÖ:** Çiftler Arası Uyum Ölçeği

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde elde edilen bulgular ile birlikte çalışma ile ilgili tartışma, sonuç ve öneriler kısımlarına yer verilmektedir.

Katılımcıların Demografik bilgilerine İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmadan elde edilen bu bulgulara göre özel aile danışma merkezlerine evlilik sorunları üzerine başvuran bireylerin eğitim düzeyi ve ekonomik düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Özgen (2019) tarafından evli kadınlarda duygusal zekâ ve evlilik uyumu ilişkisi aile danışmanlığı merkezi örneği araştırmasında aile danışma merkezine başvuran bireylerin hem eğitim hem de ekonomik olarak belirli bir düzeye sahip olduklarını göstermektedir.

Katılımcıların pandemi döneminde evde geçirilen sürenin artmasının, katılımcıların evliliğine olumsuz etkileri görülürken alanda yapılan gözlem ve alınan bilgilere dayanarak ise aile danışma merkezlerine pandemi döneminde başvuran çift sayısında yoğun bir artış gözlenmiş ayrıca online danışmanlık hizmetlerinde de artış gözlemlenmiştir. Evde bir arada geçirilen sürecin artması aile ilişkilerini olumsuz etkileyebildiği Ancak pandemi sürecinde belirsizlik ile baş edebilme becerisine sahip evli çiftlerin bu süreçleri ilişkilerindeki bağlanma ve güçlenme süreci olarak değerlendirmesi bireylerin yaşamlarını olumlu etkilerken depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin daha düşük olduğu bulguları tespit edilmiştir (Ünver & Güloğlu, 2021).

Bu çalışmaya katılan bireylerin aile ve evlilik sorunlarını aile danışmanlarına başvurarak çözmeye çalıştığı bulgularına rastlanırken . Göç (2006) ailelerin psiko-sosyal sorunları ve aile danışma merkezinden yararlanma eğilimleri araştırmasında ise sorunların çözümünde eşe başvurma %61 ağırlıklı olarak görülmekte sosyal hizmet uzmanı , psikolog ...vb kişilere ve kurumlara başvurma ise % 7 olarak görülmektedir. İki araştırmanın da metropol şehirlerde yapılmasına karşın sonuçlar arasındaki farkı etkileyen araştırma yapılan yıllar arasındaki süre farkı temel etkidir. Ayrıca Göç (2006) tarafından yapılan çalışmanın örneklemini Ankara da bulunan mahallerde ki bireyler oluştururken bu çalışmanın örnekleminin aile danışma merkezlerine başvuran bireylerin oluşturması da bu farka bir etkidir.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Arasında İlişkiye Yönelik Bulguların Tartışılması

Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında pozitif anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Çiftlerin evlilik uyumuna etki eden özelliklerinin evlilik doyumunu da etkilediği görülmektedir. Alan yazında evlilik uyumunda yaş, eğitim ve ekonomini... gibi demografik özelliklerin etkisi görülmektedir. Evlilik uyumu ile eğitim arasında ki ilişki görünen bir değişkendir. Tynes (1990)'e göre çiftlerde ki eğitim düzeylerinde farklılık yok ise aile içerisinde ki roller ve görevlerin birbirlerine yardımcı olacak şekilde pay edilmesi ihtimali de fazladır ve buna paralel olarak da eşlerde ki evlilik doyumunda artış gözlenmektedir. Tynes (1990) çalışmasında, eğitim düzeyinin etkisi üzerinde yoğunlaşmıştır. Yapılan çalışma da ise evlilik uyumuna bir etken de kadınların eğitim düzeyinin yüksek olduğu evliliklerde eğitim düzeyi düşük erkekler ve eşlerine göre fazla bir oranla evlilik uyumuna sahip oldukları tespit edilmiştir. Evlilik uyumunu etkileyen bir faktör de kadınların sahip olduğu eğitim düzeyidir çünkü eğitim düzeyi çiftlerin birbirlerini anlamasını empati kurabilmelerini de meydana getirmektedir. Yükselen eğitim düzeyi çiftlerin birbirlerini daha iyi anlayabilmesine kendilerini daha anlaşılır ifade edebilmelerini sağlamaktadır. Eğitim düzeyinde ki yükselmeler eşler arasında meydana gelen görüş çatışmalarını ve anlaşamamalarını birbirlerine saygı duymayı başararak çözmelerini sağlamaktadır. eğitim düzeyi azaldıkça empati düzeyinde de azalma meydana gelebilir ve anlaşmazlıklar bir eşin beklentisi doğrultusunda sonlandırılabilir. Bütün bu nedenler evlilik uyumunu etkileyebilmektedir (Akt. Şendil & Korkut, 2008).

Bradbury vd. (2000), ekonomik düzeyi düşük ekonomik düzeyi yüksek bireylere göre evliliklerinde daha fazla stres ve daha fazla çatışma yaşayacaklarını tespit etmişlerdir. Ekonomik stres ve evlilik işlevselliği üzerine boylamsal bir çalışma yürüten Congar vd. (1999), çoğunluğu köy yaşamında yaşayan ailelerden meydana gelen örnekleme, ilk zamanlarda ki ekonomik düzeyin öneminin , sonraki zamanda kişilerin sıkıntılarının ve evliliklerinde ki yaşanan olumsuz karşıt görüşlerin yordadığına ve bunlarında son zamanda ki evliliklerin problemlerini etkilediğine dair bir örnek için destek oluşturmuşlardır. Bununla paralel sonuçlar ise Larson ve Wilson'm (1994) çalışmalarında ortaya sunulmuştur. İş yerinde güvenli hissedememelerinin evliliklerde ve aile ilişkileri üzerinde ki etkilerinin analiz ettikleri çalışmalarda araştırmacılar çiftlerden bir kişinin ya da ikisinin de iş yerinde güvenli hissetmeyen çiftlerden oluşan yüz on bir kişi ile çalışmışlardır. Çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre kadın ya da

erkeğin işyerinde güvende hissetmemelerinin evliliklerinde doyum ve birlikte uyum içinde yaşamalarını olumsuz bir biçimde etkilemiştir (Akt. Şendil & Korkut.2008). Erdinç (2018) tarafından İstanbul'da yaşamakta olan 232 evli bireyin katılımı ile gerçekleştirilen çalışmada evlilik uyumu ile evlilik doyumu, yaşam doyumu ve cinsel doyum arasında pozitif anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Pandemi Sürecinde, Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamalarının Ailenin Gelir Durumuna Yönelik Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir gruplarına göre evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Erdinç (2018) tarafından İstanbul'da yaşamakta olan 232 evli bireyin katılımı ile gerçekleştirilen çalışmada evli bireylerin evlilik uyumu düzeylerinin hane aylık gelir düzeyine istatistiksel geçerlilikte anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Pandemi süreci ekonomik krizlerin, kuşaklararası ilişkilerin, aile dinamiklerinin ve halk sağlığı konularının birbiri ile iç içe girdiği bir dönem halini almıştır. Aile sistemi içerisinde yer alan çiftlerin yaşamlarını sistemin işleyişini toplumsal ve ekonomik sorunlar bireyleri bir arada yaşarken bu zorlu süreçle baş edebilmelerini zorlaştırmakta ve evlilik doyumlarını olumsuz olarak etkilemektedir. Çiftlerin bazı özgürlüklerinin kısıtlanması, ekonomik olarak belirsiz olan geleceğe dair kaygılarının artması eşlerin duygusal yakınlaşmalarını azaltarak güçlü bir yakınlık bağı ile ilerlemelerini zorlaştırmıştır (Yıldız & Erdem, 2020). Pandemi döneminin ekonomi sürecine olumsuz etkisinin olduğunu gösteren çalışmada bireylerin ekonomik düzeylerinde ki gerilemenin bireylerde depresyon düzeylerinde artış olduğu bulgularını göstermektedir (Ünver & Güloğlu, 2021). Pandemi sürecinde artan ekonomik sorunların bireylerde oluşturduğu stres ve belirsizliğin aile içerisinde şiddetin artışına neden olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Aslan & Türkili, 2021). Bu çalışmada ise alan da yapılan gözleme ve elde edilmiş olan bulgulara dayanarak özel aile danışma merkezlerine başvuran bireylerin ekonomik durumlarının iyi olmasından dolayı anlamlı bir farklılaşma olmadığı düşünülebilir. Literatür de pandemi sürecinde oluşan ekonomik sorunların evlilik uyumu ve evlilik doyumunu etkilediğine dair bulgular yer almaktadır.

Pandemi Sürecinde, Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamaları, Evlilikte Şiddetin Varlığına Yönelik Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların evliliklerinde şiddet olan ve olmayan katılımcıların evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı göstermektedir. Şiddet algısının bireylerin bulunduğu kültüre göre farklılaşmasından kaynaklı olarak araştırmanın yapıldığı şehirde aile yapılarında erkek egemenliğinin görülmesi şiddetin belirli düzeyde olanının kabul görülmesi, normalize edilmesinden dolayı evlilik doyumu ve evlilik uyumunu etkilemediği düşünülebilir. Şiddetin evlilik uyumu ve doyumunu etkileyecek düzeyde şiddet olarak algılanması için can kaybına neden olması, zorla evde ala koyma, bedende kalıcı hasarlar...vb davranışlar olması düşünülebilir. Kavga etme, dövme, ekonomik şiddet, sözlü ve duygusal şiddetin ise varlığının kabul gördüğü ancak evlilik içerisinde normalize edildiği düşünülebilir. Alan yazında Pandemi sürecinde yeteri kadar sistematik çalışma bulunmamasıyla beraber Türkiye’de de kadına yönelik şiddet olgularının arttığını gösteren verilere ulaşılmıştır. Pandemi öncesi dönem ile kıyaslandığında “2020 yılı Mart ayında fiziksel şiddet %80, psikolojik şiddet %93, sığınma evi talebi %78 oranında artış görülmüştür (Ergöner, Biçen & Ersoy, 2020). Çin ve Amerika’da yapılmış olan çalışmalarda karantina sürecinde bireylerin birlikte çok zaman geçirmeleri, okulların kapatılması ve ekonomik sorunlar bireylerin ilişki tatminlerini ve tahammüllerini düşürdüğü Çin’de aile içi şiddetin varlığında 3 kat artma, Amerika’da ise ; aile içi şiddette %21-%35 oranları arasında artış bulgularına ulaşılmıştır (Akt. Aslan & Türkili, 2021). Pandemi sürecinde artan intiharlarda aile içi şiddetin de intiharın bir yordayıcısı olduğu düşünülmekte ve çalışmalarda intihar eylemlerinde artış olduğu bulgularına ulaşılmaktadır. COVID-19 enfeksiyonu ile intihar düşüncesi ve davranışı arasındaki ilişkinin araştırıldığı araştırma da 907 katılımcının %17’sin de bir önceki ayda intihar düşüncesine sahip olduğu görülmekte %5’nin ise intihar eyleminde bulunduğu bulguları görülmektedir (Aslan & Türkili, 2021).

Pandemi Sürecinde, Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamaları Evlilikte Tartışma ve Gerginlik Düzeyine göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların evliliklerinde evlilik doyumunda gruplar arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Ancak evlilik uyumunda gruplar arasında anlamlı farklılaşmalar elde edilmiştir. Ayrıca nadiren tartışmaların evlilik uyumları hem

bazen tartışanlardan hem de sık sık tartışanlardan anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca bazen tartışanların evlilik uyumları da sık sık tartışanlardan anlamlı olarak daha yüksektir. Bir çalışmada pandemi sürecinde ev içi gerginlik ve şiddet durumlarında artış olması aile ve evlilik yaşamlarının doyumunu olumsuz olarak etkilediği kısıtlamalarla birlikte evde geçirilen sürecin artması alkol kullanımlarında artışa, bireylerin saldırgan tavırlarında artışa neden olduğu da tespit edilmiştir ayrıca ülkelerden yapılan bildirelere göre şiddet ve saldırgan tavırlarda artış olduğu tespit edilmekte ya da şiddette azalma olmadığı görülmektedir (Ergöner, Biçen & Ersoy, 2020). Özel aile danışma merkezlerinde ise bireylerin pandemi sürecinde öfke problemi, öfke kontrolü üzerine bireysel destek için olan başvurularda yoğunluk gözlemlenmiştir.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamaları Pandemi Döneminde Covid Tanısı Alma veya Covid Şüphesiyle Takip Edilme Durumuna göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların söz konusu iki grubun evlilik uyumu ve evlilik doyumunu ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir. Bireylerin pandemi sürecinde covid tanısı alma veya covid şüphesiyle takip ediliyor olmaları evlilik uyumunda ve evlilik doyumunda bir etken olmadığı düşünülebilir. Araştırmaya katılan bireylerin bu süreçte olmalarını değil de bu süreçte yaşanan olumlu veya olumsuz gelişmelerin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu etkilediğini covid tanısı alma veya covid şüphesiyle takip edilmenin evlilik yaşamı sürecini etkilemediği düşünüldükleri düşünülebilir. Alan yazında Euronews (2020) Çin de pandemi döneminde karantina sürecinde olan çiftlerde aile içerisinde şiddet olaylarının artması ve hızla ilerleyen aile içi geçimsizliklerden dolayı boşanma başvurusu süreçlerindeki artış boşanma nedenlerinde karantina sürecine girme veya covid tanısı alma sürecini neden olarak kayda geçirmiştir (Akt. Yıldız & Erdem, 2020). Yapılan bir başka çalışmada ise ; sosyal izolasyon dönemlerinin bireylerde anksiyete, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal problemler yaşamasına bu sonuçların ise evlilik içerisinde öfke, kaygı gibi süreçlerin oluşmasına neden olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Bahar, vd., 2020).

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Ortalamaları Pandemi Döneminin İş Yaşamına Etkisine göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların gruplar arasında evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir. Araştırmanın yapıldığı şehrin ekonomisinin ağırlığının tarım ve sanayi olmasından kaynaklı bu alanlarda çalışan şirketlerin pandemi döneminde çalışma izinleri alarak çalışmalarına ara vermeden aynı rutinlerinde devam etmeleri bireylerin iş yaşamlarında değişiklik olmamasına neden olduğu düşünülebilir. Alan yazında ise pandemi sürecinde Dünya genelinde tüm bireylerin mecburi olarak evde daha çok zaman geçirmeleri iş yaşamı ve aile yaşamındaki dengeleri bozmuştur. Bireyin dini inançları veya manevi yapısından kaynaklı bu duruma kendini hazırlayarak kendini ve ilişkilerini onararak geçiren bireyler olmasına karşın bu süreçte ilişkileri ve evlilikleri kopma sürecine gelen bireylerin var olması da pandemi sürecinin bir gerçeğidir. Birleşik Krallık Social Development için Fraser (2020) tarafından hazırlanmış olan bir raporda, pandemi sürecinin kadınlara ve çocuklara karşı şiddet eğilimlerinin arttığı ve yapılan başvurularda ki sayılarda artışların görüldüğü belirlenmiştir. Raporda Fraser (2020) pandemi süreci nedeni ile sosyal mesafe önlemlerinden dolayı yaşanan fiziksel kısıtlama insanları belirli mekanlarda yaşamlarını devam ettirmelerine mecbur bıraktığını ve bu durumdan dolayı kadınlara ve çocuklara yaşatılan şiddetin arttığı ifade edilmektedir. Türkiye 'de de bu raporu destekleyen sonuçları olan raporlar mevcut olarak bulunmaktadır (Ergöner, Biçen & Ersoy, 2020). Yapılan bir diğer çalışmada ise iş yaşamlarında ki değişimlerden dolayı evde geçirdikleri süreçlerin artmasıyla bireylerin kendi evlerinde kendine ait özel alanlar oluşturabilenlerin, kendilerine alan oluşturamayanlara oranla depresyon, anksiyete, stres düzeylerinde artış, yıpranma düzeylerinde ki artış bireylerin ilişkilerini olumsuz etkilediği bulgularına ulaşılmıştır (Ünver & Güloğlu, 2021).

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Ortalamaları, Pandemi Döneminin Aile Ekonomisine Etkisine göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların pandemi sürecinden ekonomik olarak farklı düzeylerde etkilenen gruplar arasında evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir. Araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun ekonomik düzeylerinin iyi durumda olmasından kaynaklı pandemi

sürecinde de ekonomik seviyelerinin iyi olması aile ekonomisine bir etkisinin yansımadağı düşünülebilir. Alan yazında pandemi sürecinde bireylerin özel yaşamı ve aile ilişkileri gerekse çalışma şartları değişkenlik göstermiş; bunun doğal bir sonucu olarak da günlük yaşam rutinlerinde değişimler meydana gelmiştir. Pandemi sürecinin uzamasıyla işsizlik sürecinde artışlar olmuş bunun sonucunda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ihtiyaç sahiplerine geçen sene 55 milyar lira sosyal yardımlar yapıldığını, Hazine ve Maliye Bakanlığı ise 5000 liranın altında gelire sahip olanlara temel ihtiyaçlarını giderebilmeleri için destek verileceğini bildirmiştir. Yaşanan bu ekonomik sorunlar bireylerin evlilik yaşamlarında yaşam koşullarının bozulmasından dolayı yaşam doyumlarını azaltmıştır (Yıldız & Erdem, 2020). Pandemi sürecinde ekonomik düzeyi daha düşük olan bireylerin, ekonomik seviyesi daha yüksek olan bireylere göre; ekonomik sorunlardan kaynaklı strese maruz kalmalarında artış bulgularına ulaşılmıştır (Bahar, vd., 2020). Alan da yapılan gözleme dayanarak yapılan araştırmada pandemi döneminin aile ekonomisine etkisinin olumsuz olarak etki etmediğinin sonucuna ulaşılmasında araştırmanın yapılmış olduğu aile danışma merkezlerinin özel oluşu ve belirli bir ekonomik seviyeye sahip olan bireylerin destek almasının etkisi de bu sonucu oluşturabilmektedir.

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Ortalamaları, Sosyal Medyada Harcanılan Süreye göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların farklı düzeylerde sosyal medya kullanan katılımcıların ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir. Pandemi sürecinde birlikte geçirilen zamanlarda ki artıştan dolayı eşler birbirine yeterince zaman ayırabilecek imkana sahip olmasından dolayı sosyal medyada harcanan sürenin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu etkilemediği düşünülebilir. Pandemi sürecinde sosyal medya hem haberleşme hem de gündem takibi olarak yaşamda önemli bir yere sahip olmuştur. Oktay (2020) tarafından 6 kişilik 18-60 yaş aralığında 5 grup üzerinde yapılan araştırmada sosyal medya kullanım sürelerinin bireylerin yaşamlarında pandemi öncesinde günlük 3 saat kadar zaman alırken pandemi sürecinde bu süre 5 saate kadar çıkmıştır. Araştırmaya katılan kullanıcıların yüzde 52'sinin de sosyal medya kullanım alışkanlıklarının değiştii belirlenmiştir (Oktay, 2020).

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Ortalamaları, Uyku, Uyku Kalitesi, İştah, Dikkati Sürdürme Becerisine göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcıların uyku, uyku kalitesi, iştah, dikkati sürdürme becerisinde farklı değişiklikler yaşayan katılımcıların evlilik uyumu ve evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir. Araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun normal vardiyalı sistemde çalışma yaşamlarının devam etmesinin bireylerin uyku, beslenme...vb. günlük yaşam rutinlerinde değişimlere yol açmadığı bundan dolayı da evlilik uyumu ve evlilik doyumuna etkisinin olmadığı düşünülebilir.

Pandemi dönemi sürecinde diyetsetel seçimleri belirlemeye yönelik yapılan çalışmada, meslek, eğitim durumu, yaş ve yaşam yerlerine göre fark göstermeksizin katılımcıların %43'ü pandemi döneminde daha fazla yemek yediğini, %51'i ana öğünler arasındaki atıştırma sıklıklarını, %62'si ise yemek pişirme sıklıklarını arttırdığı belirlenmiştir. Di Renzo L. (2020) de İtalya'da evde kalma sürecinin bireylerin beslenme alışkanlıklarını nasıl değiştirdiğini saptamaya yönelik 12-86 yaş arasındaki 3533 katılımcıyla online olarak gerçekleşen yapılan bir çalışmada, katılımcıların yarısından fazlasında aç ve tok olma hislerinde değişimler olduğu, yaklaşık %34'ünün iştahlarının arttığı ve sonucunda katılımcıların %40'ında hafif bir kilo artışı, %8'inde ise fazla kilo artışı bulgularına ulaşılmıştır (Akt. Çulfa vd., 2021).

Pandemi sürecinin uyku ve uyku kalitesinde Lippi vd. (2021) uygulanan karantina süreçlerinde, insanların daha çok evde vakit geçirmesi ve fiziksel aktivitelerine yönelimlerini azaltmış ve bunun yanı sıra bireylerin günlük yaşamlarındaki rutinlerinden uzak kalması bireylerin psikolojik olarak duygu durum değişimleri yaşamalarına, fiziksel aktivitelerinde azalmalara bağlı olarak hareketsiz sürelerin artması ve davranış değişikliklerine neden olmuştur. Bu davranış değişimleri sonucunda ise vücut ağırlığında istenmeyen artışlar gözlemlenmiş, kardiorespiratuar hastalık riskine yakalanmada oranında artış, yaşam ve uyku kalitesinde ise bir olumsuz süreç tespit edilmiştir (Akt. Demirkıran, 2021).

Pandemi Sürecinde Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ile Evlilik Doyumu Ortalamaları, Eşlerin Nitelikli Zaman Geçirme Düzeyine göre Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan katılımcılardan elde edilen sonuçlar, gruplarda evlilik doyumu ortalamalarında anlamlı bir farklılaşma olmadığını göstermektedir. Ancak evlilik uyumunda gruplar arasında anlamlı farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin birlikte geçirilen süreçlerde ev içi rollerinde paylaşımlarının artmasıyla hem evlilik uyumlarının hem de geçirilen zamanın niteliğinin arttığı düşünülebilir. Boğaziçi üniversitesi covid-19 aile araştırmasında 323 bireyle görüşülmüştür. Hazırlanan raporda ise eş ile yaşanan ilişkilerin eşlere mutluluk getirdiği görülmüştür. Ayrıca araştırmaya göre Pandemi süreci bireylerin sosyalleşme, nitelikli zaman geçirme ve eğitim süreçlerine zaman ayırma konusunda verimli bir süreç olmuştur. Pandemi sürecinde belirsizliğe tahammül düzeyleri daha yüksek olan çiftlerin evliliğinde anksiyete, depresyon ve stres düzeylerinde artma görülmemekte evde kalma süreci ilişkisel olarak birbirlerinin davranışsal olarak farkındalık süreci oluşturma ve aile sistemi kurma açısından onarım süreci olabilmektedir (Ünver & Güloğlu, 2021). Aile içerisinde yaşanan belirsizlikler pandemi sürecinde çiftler arasında ve sosyal çevrelerinde iletişimsel sorunlar meydana getirmiş, öfke patlamalarında artma görülmüş ve davranışsal problemlerde de artış meydana getirmiştir (Koçak & Harmancı,2020).

Sonuçlar

Evlilik ve aile kurumu birçok insanın yaşamında önemli bir yere sahip olduğu kadar toplumların sağlıklı ilerlemesi içinde önemli bir yere sahiptir. Evlilik kurumu bazı değişkenlerden, bazı zamansal süreçlerden etkilenebilmektedir.

Araştırmanın genel amacı doğrultusundaki sonuçlara göre, özel aile danışma merkezlerine evlilik sorunlarına üzerine başvuran bireylerin eğitim ve ekonomik seviyelerinin yüksek olduğu ayrıca Çekirdek aile yapısına sahip ve ilk evliliğinde bulunan bireylerin aile danışma merkezlerine başvurmasında yoğunluk görülmekte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Evli çiftlerde pandemi dönemi sürecinde birlikte geçirilen zamanın bireylerin evliliklerinden memnun olma durumunu olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Aile danışma merkezlerinde hem gözlem yoluyla hem de çalışan uzmanlarla görüşmeler sonucunda pandemi sürecinin evlilik uyumunu ve evlilik doyumunu olumsuz

etkilemesinden dolayı aile danışma merkezlerine başvuran danışan sayılarında yoğun bir artışın olduğu bilgilerine ulaşılmıştır.

Son yıllarda çiftlerin evlilik sorunlarına dair çözümleri aile danışmanları ve psikologlardan destek alarak giderdiklerine dair bulgulara ulaşılmış olup hem evliliğin mahremiyetini koruma hem de sorunlar karşısında sağlıklı sorun çözümlerinde artış olduğu ortaya çıkmaktadır. Son dönemlerde aile danışma merkezlerine başvuranların yoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tartışma ve gerginliklerinden kaynaklı ya da alınan boşanma kararlarından kaynaklı aile danışma merkezlerine başvuranların yoğun olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Çiftlerin evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmış evlilik uyumunun var olduğu ilişkilerin evlilik doyumunun da yüksek olduğu görülmektedir.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye çiftlerin gelir düzeylerinin anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye ilişki içerisinde şiddetin varlığının anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkide tartışma ve gerginlik düzeyinin evlilik doyumunda anlamlı bir farklılaşma görülmezken evlilik uyumunda anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye covid tanısı alma veya covid şüphesiyle takip ediliyor olmalarının anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun vardiyalı normal sistemde çalışma yaşamlarının devam etmesinden dolayı pandemi sürecindeki iş yaşam düzeni evlilik uyumu ve evlilik doyumuna etki göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun ekonomik düzeylerinin yüksek olmasından dolayı pandemi sürecinin ekonomik olarak bireylerin yaşamın etki etmediğinden dolayı evlilik uyumu ve evlilik doyumuna etki göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerde sosyal medya kullanımlarının arttığı ancak bu durumun evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerin uyku süresi ve uyku kalitesinde belirgin bir değişim görülmemiş ve bu durumun evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerin iştah düzeyi ve dikkati sürdürme becerisinde belirgin bir değişim görülmemiş ve bu durumun evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde evli çiftlerin nitelikli zaman geçirme sürelerinin arttığı ancak bu durumun evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Mevcut çalışma doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yada benzer kurumlara öneriler ;

Pandemi sürecinden aile kurumu ve bireylerin nasıl etkilendiği ve bu süreçle nasıl baş edebildiklerine dair literatürde yeterince çalışma görülmediği ve bu çalışmaların artması ve kapsamlarının genişletilmesi gerekmektedir.

Pandemi sürecinde ev içerisinde ki bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini iletişimlerini düzenleyen online katılım sağlanabilen aile içi eğitimler programlar konferanslar düzenlenmelidir. Bu süreci Aile Çalışma ve Sosyal hizmetler Bakanlığı da en az bir Sağlık Bakanlığı kadar aktif ve yoğun geçirmelidir.

Pandemi sürecinin gelir düzeylerinde ki düşüş ile bireylerin ruhsal olarak bunalıma girmemeleri ve ekonomik nedenlerden dolayı aile içi sorunların artmaması ve boşanmaların bu nedenlerden dolayı artmaması için esnaflara ve ailelere destek paketleri oluşturulmalıdır.

Pandemi sürecinde evde geçirilen zamanların artmasıyla evliliklerde meydana gelen tartışma ve gerginlik sürecinin boşanma başvurularını artırabileceğinden dolayı bu süreçlerde aile mahkemelerin de boşanma davası süreçlerinin sonuçlanması için pandemi sürecinin bitmesi beklenmelidir.

Pandemi sürecinde evde geçirilen zamanların artmasıyla evliliklerde meydana gelen tartışma ve gerginliklerden dolayı çiftlerin aile sorunlarından dolayı başvurabilecekleri aile danışmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanlarında kamu kurumlarında artış sağlanarak çiftlerin ücretsiz online olarak destek alma imkanları oluşturulmalıdır.

Pandemi sürecinde meydana gelebilecek olan uyku problemleri, iştah problemleri, dikkat sorunları vb. konularda alanlarında uzman kişiler tarafından kamu spotları oluşturulmalıdır.

Araştırmacılara öneriler;

Pandemi sürecinde evde geçirilen zamanın artışına dair nitelikli zaman geçirme konusunda kamu spotları oluşturulmalıdır.

Pandemi süreci hakkında detaylı bilgiler vererek toplumun neyle mücadele ettiğini ve bu süreçle nasıl mücadele edeceğinin öğretileriyle bireylerin kaygı ve korkuları azaltılarak bireyleri içerisinde bulunan belirsizliklerden kurtulabilmeleri sağlanmalıdır.

Pandemi sürecinde bireylere bu süreci hem toplumun hem ailelerinin hem de bireysel olarak sağlıklı ve hızlı bir şekilde atlatabilmeleri için bireysel ve toplumsal sorumluluklarına dair farkındalıklar oluşturulmalıdır.

Pandemi sürecinde evde geçirilen zamanın artması ev içi sorumluluklarda da artış göstereceğinden dolayı bu süreçte rol paylaşımları düzenlenerek evlilik uyumu ve evlilik doyumunun zarar görmesi engellenmelidir.

KAYNAKÇA

- Ağdemir S. (1991). Aile ve eğitim. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1(1), 1-3.
- Ak, M. & Bozturk, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar – Current Approaches In Psychiatry*, 1(1), 68-79.
- Alpago, H. & Alpago, D. O. (2020). Koronavirüs salgınının sosyoekonomik sonuçları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 8: 99-114
- Anar, B. (2011) Evli ve çalışan yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik doyumu ve iş doyumu ilişkisinin incelenmesi. Adana
- Andrews, G. (2005). *Women's sexual health*, Elsevier Health Sciences,
- Arpacı, F. & Ersoy, A. (2007). Kadının çalışmasının ailenin yaşam kalitesine etkisinin incelenmesi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 9 (3), 41-50
- Aslan,E. & Türkili, S. (2021). İzolasyon ve karantinanın ruh sağlığı üzerine etkisi.*Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14 (1),133-145
- Başsayın, A. (2018). Evli bireylerde mükemmeliyetçilik, evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Okan Üniversitesi]
- Bahar, A., Çuhadar, D. & Bahar, G. (2020). Covid-19 pandemisi: karantina ve izolasyon sürecinde ruh sağlığı. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(2): 42-48.
- Büyüköztürk, Y. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Çağ, P. & Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumu yordayan ilişkişel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çelik M. & İnanç, B. (2009). Evlilik doyum ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.
- Çulfa, S., Yıldırım, E. & Bayram, B. (2021). Covid-19 pandemi süresince insanlarda değişen beslenme alışkanlıkları ile obezite ilişkisi. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 135-142.
- Demiriz, G. & Yaşar, H. (2009). Kadın yönetici olmanın anlamı: Aydın'da bankacılık sektörü üzerine bir araştırma. *Uluslararası Disiplinlerarası Kadın Çalışması Kongresi*, 91.
- Denli, Ö. (2016). Evli çiftlerde eşler arasında algılanan kişilik benzerliğinin evlilik uyumu ve evlilik doyumuyla ilişkisinin incelenmesi. . [Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi]

- Erberk, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpkan, L. & Eradamlar, N. (2005). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki: Üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma, 18(2), 72-81.
- Erdinç, İ. (2018). Evli çiftlerde, evlilik uyumu, cinsel yaşam doyumu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]
- Ergöner, A. T., Biçen, E., & Ersoy, G. (2020). Covid-19 sürecinde aile içi şiddet. Adli Tıp Bülteni, 25, Özel Sayı: 48-57.
- Ersanlı, K. (2014). Aile içi ilişkilerin dayandığı psikolojik temeller. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1), 51-54.
- Fıfıloğlu, H. & A., Demir (2000). Applicability of the dyadic adjustment scale for measurement of marital quality with Turkish couples. European Journal of Psychological Assessment, 16(3), 214.
- Güleç, V. (2018). Aile ilişkilerinin sosyal medyayla birlikte çöküşü. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 2(1), 105-122.
- Göç, M. (2006) Ailelerin psiko-sosyal sorunları ve aile danışma merkezinden yararlanma eğilimleri. [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]
- Hacı, Y. (2011) Evlilik uyumunun empatik eğilim, algılanan aile içi iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]
- Hasdemir, K. (2019). Evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]
- Haylı, R. G., Durmuş, E. & Kış, A. (2017). Investigating the marital satisfaction in terms of gender: A meta-analysis study (Evlilik doyumunun cinsiyet açısından incelenmesi: Bir meta-analiz çalışması). Journal of Human Sciences, 14(4), 3328-3342.
- Kanburoğlu, B. (2019) Evli kadınlarda evlilik yaşı ve evlenme biçiminin evlilik doyumu ve depresyon düzeyine olan etkisi. [Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi]
- Karcıoğlu, Ö. (2020). Coronavirüs nedir, nasıl korunabiliriz? Anka Tıp Dergisi, 2(1), 66-71.
- Oktay, F. (2020). Pandemi döneminde sosyal medya kullanımı. ECLSS International online Conference Economics & Social Sciences, 8(9), 82-88.
- Özgen, H. (2019). Evli kadınlarda duygusal zekâ ve evlilik uyumu ilişkisi aile danışmanlığı merkezi örneği. [Yüksek lisans tezi, Çağ Üniversitesi]
- Özkalp, E. (2004). Davranış bilimlerine giriş. Anadolu Üniversitesi Yayını No:1355

- Öztürk, C. (2014). Cinsel işlev bozukluğu olan çiftlerde mizaç ve karakter boyutları. Evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]
- Pekel, E. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri ve kadının çalışma hayatındaki konumu. Balkan ve Yakındoğu Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 31-39
- Rodoplu, A. (2019). Evli çiftlerde evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]
- Söylemez, İ. (2011). Evlilikte uyum ve aile işlevleri ölçeği geliştirme: güvenilirlik ve geçerlik çalışması. . [Tıpta uzmanlık tezi, Ankara Üniversitesi]
- Şahin, S. & Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(3), 55-66.
- Şendil, G. & Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmaları Dergisi, 28(1), 15-34.
- Şener, A. (2002). Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. . [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi]
- Tabachnick, B. G. & Fidel, L. S. (2007), Using multivariate statistic. Boston, MA: Pearson Education, Inc
- Tekin, B. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde ülkelerin covid-19, sağlık ve finansal göstergeler bağlamında sınıflandırılması: Hiyerarşik kümeleme analizi. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(2).
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik yaşamı ölçeği. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(7).
- Til, A. (2020). Yeni korona virüs hastalığı hakkında bilinmesi gerekenler. Göller Bölgesi Aylık Ekonomi Dergisi, 8(85), 53-57.
- Tongar, H.(2020) Pandemi sürecindeki annelerin iyimserlik kötümserlik düzeyleri ile çocuklarının kaygı seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Türkiye covid-19 örneği. [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]
- Tuğrul C. & Kabakçı E. (1997). Vaginismus and its correlates. Sexual and Relationship Therapy 12, 23-34.
- Tubitak Resmi İnternet Sayfası, <https://covid19.tubitak.gov.tr/> dunyada-durum, (Erişim tarihi:10.07.2021)
- TÜİK (2011) Türkiye’de aile araştırması, www.tuik.gov.tr. Erişim Tarihi: 13.11.2020.

- Ünal, Ö. (2016) Çatışma çözme stilleri ve mizah tarzlarının evlilik uyumu ve evlilik doyumu ile ilişkisinin aktör-partner modeli ile incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi]
- Yalçın, H. (2014).Evlilik uyumu ile sosyo demografik özellikler arasındaki ilişki. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 250-261.
- Yıldız, N. & Erdem, F. (2020). Covid-19 salgın sürecinde ilişkilerinde sorun yaşayan çiftlere yönelik duygu odaklı aile danışmanlığı. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(39), 1360-1383.

EKLER

Ek A. Etik Kurul Onay Formu

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	
ADI VE SOYADI	Nazlı ÇALIŞKAN DURGUT
ÖĞRENCİ NO	2018195
TEL. NO.	
E - MAİL ADRESLERİ	
ANA BİLİM DALI	Psikoloji
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	TEZ
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP-YAPILMADIĞI	2020 / 2021 - GÜZ BAHAR DÖNEMİ KAYDINI YENİLEDİM
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	Covid 19 pandemi sürecinde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi
TEZİN AMACI	Covid 19 pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ayrıca evlilik uyumu ve evlilik doyumunun bazı sosyo demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi hedeflenmiştir.
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Covid 19 pandemi sürecinde evli çiftlerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmada ayrıca evlilik uyumu ve evlilik doyumunun bazı sosyo demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi hedeflenmiştir.. Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılacak olup örnekleme , Konya’da aile danışmanlığı hizmeti almak amacıyla farklı aile danışmanlığı merkezlerine kendi istekleriyle danışan olarak başvuran evli bireyler oluşturacaktır. . Kolayda örnekleme yöntemiyle ilgili yapılan çalışmalardaki “yanlılık” eleştirileri ile başa çıkabilmek ve verileri seçerken ortaya çıkabilecek “seçim yanlılığı” ihtimalini en aza indirebilmek amacıyla örneklemin seçiminde “randomizasyon” yöntemi kullanılacaktır. . Araştırmanın ana hipotezlerini test edebilmek amacıyla kullanılacak regresyon analizleri için en düşük örneklem sayısı 50+8m’den büyük olmalıdır (Tabachnick ve Fidell, 2007, s. 123). Bu sebeple bu çalışmada 50 kadın 50 erkek olarak 100 katılımcıya ulaşılacak ve katılımcılardan çiftler halinde veri toplanacaktır.Verilerin toplanmasının ardından analiz kısmına geçilecektir. Verilerin analizleri SPSS 25 (IBM Corp. Released 2017. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) programı aracılığı ile gerçekleştirilecektir. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki yordayıcı etkilerini inceleyebilmek için regresyon analizi, gruplar arası farklılıkları inceleyebilmek için de Tek Yönlü ANOVA yapılacaktır

ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	<p>Konya valiliği Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl müdürlüğüne bağlı olarak çalışan gönüllü aile danışma merkezleri</p>
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI-ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	<p>Konya valiliği Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl müdürlüğüne bağlı olarak çalışan gönüllü aile danışma merkezleri Kurucu Müdürleri.</p>
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER	<p>Konya Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan özel aile danışma merkezlerine kendi istekleriyle danışan olarak başvuran kişilerden çalışmaya katılmaya gönüllü kişilere Demografik Bilgi Formu , Evlilik doyumu ölçeği Çiftler Uyum Ölçeği uygulanacaktır.</p>
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇELERİN UYGULANACAĞI	<p>1) Demografik bilgi formu 2) Evlilik Doyum Ölçeği 3) Çiftler Uyum Ölçeği</p>
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	<p>1) Demografik bilgi formu -3 (üç) sayfa 2) Evlilik doyumu Ölçeği - 1 (bir) sayfa 3) Çiftler uyumu ölçeği - 1 (bir) sayfa</p>

ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: Nazlı ÇALIŞKAN DURGUT		ÖĞRENCİNİN İMZASI: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır TARİH:		
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU				
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.				
2. Anılan konu Psikoloji faaliyet alanı içerisine girmektedir.				
1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI	A.B.D. BAŞKANININ ONAYI	
Adı - Soyadı: Nurgül Özpoyraz...	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: Murat KOÇ	Adı - Soyadı: Şükrü Uğuz	
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı:	Unvanı:Doç. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	
İmzası : Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	İmzası:	İmzası: Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	İmzası: Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	
/ / 20	/ / 20	/ / 20	/ / 20	
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER				
Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN (Y) Dr. Öğr. Üyesi Sami DOĞRU	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Ali Engin OBA (Y) Dr. Arş.Gör.Özge ÇETİNER	Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.
İmzası : Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	İmzası : Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	İmzası : Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	İmzası : Evrak onayı e-posta ile alınmıştır	İmzası : Evrak onayı e-posta ile alınmıştır
/ / 20	/ / 20	/ / 20	/ / 20	/ / 20
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE	☒	Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince İncelenmiş olup, 07 / 10/ 2019 - 09 / 12/ 2019 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.		
OY ÇOKLUĞU İLE	☐			
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRÜNE ONAYLATILARAK ENSTİTÜ SEKRETERLİĞİNE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA YAZININ PUNTOSU İSE 12 (ON İKİ) PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILARAK ÇIKTI ALINACAKTIR.				

Ek B. Tez Anket İzin Yazısı

19.04.2021

T.C
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Nazlı Çalışkan Durgut adlı kişinin kurumumuza danışan olarak başvuran kişilere tez anket uygulaması kurumumuzca uygundur

Kurucu Müdür
Özel Aris Aile Danışma Merkezi
Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır

19.04.2021

T.C
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Nazlı Çalışkan Durgut adlı kişinin kurumumuza danışan olarak başvuran kişilere tez anket uygulaması kurumumuzca uygundur

Kurucu Müdür
Özel Psikolog Elvan Şakalak Aile Danışma Merkezi
Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır

Ek C. Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçları

ANKET FORMU

Değerli katılımcı, aşağıda bulunan soruları cevaplayarak, bir araştırmaya ışık tutacak verilerin toplanmasına katkı sağlamış olacaksınız. Bu araştırma Çağ üniversitesi yüksek lisans tezi için Konya da bulunan aile danışma merkezlerine kendi isteğiyle danışan olarak başvuran bireylerden araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen bireyler ile görüşülerek gerçekleştirilecektir. Elde edilecek verilerin bilimsel bir nitelik taşıması ve güvenilir olması için, size verilen soruların doğru ve samimi bir şekilde cevaplamanız gerekmektedir. Soruların doğru ya da yanlış cevapları bulunmamaktadır. Cevaplanmamış soruları olan formlar değerlendirmeye alınmayacaktır. Bu nedenle tüm soruları eksiksiz doldurduğunuzdan emin olunuz. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacak ve toplu şekilde değerlendirilip yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Bireysel değerlendirme yapılmayacağı için isim bilgisi alınmamaktadır.

Nazlı Çalışkan Durgut
Çağ Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

1- CİNSİYETİNİZ:

Kadın Erkek

2-YAŞINIZ:

18-25 26-35 36-45 46-60 60 ve üzeri

3-EĞİTİM DURUMUNUZ:

İLKOKUL MEZUNU ORTAOKUL MEZUNU LİSE MEZUNU
 ÜNİVERSİTE MEZUNU LİSANSÜSTÜ (MASTER-DOKTORA)

3-EŞİNİZİN EĞİTİM DURUMU:

İLKOKUL MEZUNU ORTAOKUL MEZUNU LİSE MEZUNU
 ÜNİVERSİTE MEZUNU LİSANSÜSTÜ (MASTER-DOKTORA)

5-ÇALIŞMA DURUMUNUZ:

ÖĞRENCİ İŞSİZ EMEKLİ EV KADINI HALEN ÇALIŞIYOR

6-KAÇ YILDIR EVLİSİNİZ : 0-5 6-10 11 VE ÜSTÜ

7-KAÇINCI EVLİLİĞİNİZ : ( ) 1. EVLİLİĞİM ( ) 2. EVLİLİĞİM ( ) 3. VE ÜZERİ

8-AİLE TİPİNİZ : ( ) Çekirdek Aile ( ) Geniş Aile

9- ÇOCUĞUNUZ VAR MI : ( ) EVET, VAR: 1 TANE / 2 TANE / 3 TANE / 3 ÜZERİ ( ) YOK

10-GELİR GRUPLARINDAN HANGİSİNE AİTSİNİZ:

( ) 2.000-3.000 TL ( ) 3001-5000 TL ( ) 5001 TL ve üzeri

11- EVLİLİĞİNİZDE FİZİKSEL ŞİDDET DURUMU:

( ) SIK SIK ( ) BAZEN ( ) NADİR ( ) HİÇBİR ZAMAN

12- EVLİLİĞİNİZDE TARTIŞMA VE GERGINLIK ANLARI DURUMU:

( ) SIK SIK ( ) BAZEN ( ) NADİR ( ) HİÇBİR ZAMAN

13- EVLİLİĞİNİZDEN MEMNUNİYET DURUMUNUZ :

( ) ÇOK MEMNUNUM ( ) ORTA DERECEDE MEMNUNUM
( ) AZ MEMNUNUM ( ) MEMNUN DEĞİLİM

14-EVLİLİĞİNİZDE AİLE İÇİ GEÇİMSİZLİKLERDE ÇÖZÜM İÇİN NEREYE/KİME BAŞVURUYORSUNUZ

( ) YAKIN ARKADAŞLARINIZA ( ) İŞ ARKADAŞLARINIZA ( ) AİLENİZE
( ) EŞİNİZİN AİLESİNE ( ) AVUKATLARA ( ) YAŞLI AİLE BÜYÜKLERİNE
( ) PSİKOLOĞA ( ) AİLE/EVLİLİK DANIŞMANLARINA ( ) HİÇ BAŞVURMADIM
( ) DİĞER .....

15-PANDEMİ DÖNEMİNDE AİLE DANIŞMA MERKEZİNE BAŞVURMA NEDENİNİZ

( ) SON DÖNEMDE ARTAN TARTIŞMA VE GERGINLIK
( ) SON DÖNEMDE ALDIĞIMIZ BOŞANMA KARARI
( ) AİLE İÇERİSİNDE EKONOMİK SÜREÇLERDEN KAYNAKLI GERGINLIK
( )SON DÖNEMDE ARTAN İLETİŞİMSİZLİK
( ) ŞİDDET ( ) İLGİLİ DEĞİL ( ) DİĞER .....

16-COVID – 19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE COVID TANISI ALDINIZ MI VEYA COVID ŞÜPHESİYLE TAKİP EDİLDİNİZ Mİ

( ) EVET ( ) HAYIR

17- PANDEMİ DÖNEMİNDE EVDE GEÇİRİLEN SÜRECİN ARTMASININ EVLİLİĞİNİZE ETKİSİ

( ) OLUMLU ( ) OLUMSUZ ( ) İLGİLİ DEĞİL

18- PANDEMİ SÜRECİNİZİN İŞ YAŞAMINIZA ETKİSİ

- ( ) NORMAL VARIYALI SİSTEM ( ) ESNEK ZAMANLI ÇALIŞMA
 ( ) İŞTEN ÇIKARILMA ( ) EVDEN ÇALIŞMA

19- PANDEMİ SÜRECİNİN AİLE EKONOMİNİZE ETKİSİ

- ( ) OLUMLU ( ) OLUMSUZ ( ) ETKİSİZ

20-COVID – 19 PANDEMİSİ BAŞLADIKTAN SONRA SOSYAL MEDYADA HARCADIĞINIZ SÜRE

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI ( ) KULLANMIYORUM

COVID – 19 PANDEMİSİ BAŞLADIKTAN SONRA ;**21-UYKU SÜREM**

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI

22-UYKU KALİTEM

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI

23- İŞTAHIM

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI

24-DİKKATİMİ SÜRDÜRME BECERİM

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI

25-EVLİLİĞİMİZDE PANDEMİ SÜRECİNDE TARTIŞMA SIKLIĞINIZ

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI

26-EVLİLİĞİMİZDE PANDEMİ SÜRECİNDE NİTELİKLİ ZAMAN GEÇİRME DURUMU

- ( ) BELİRGİN OLARAK ARTTI ( ) KISMEN ARTTI ( ) DEĞİŞMEDİ
 ( ) KISMEN AZALDI ( ) BELİRGİN OLARAK AZALDI

27-EVLİLİĞİNİZDEN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ MEMNUNİYET DURUMUNUZ :

- ( ) ÇOK MEMNUNUM ( ) ORTA DERECEDE MEMNUNUM
 ( ) AZ MEMNUNUM ( ) MEMNUN DEĞİLİM

Ek D. Evlilik Doyum Ölçeği

Aşağıda evlilik ilişkiniz ile ilgili bir takım ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra yanındaki kutularda bulunan seçeneklerden size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız. İçten ve doğru verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederiz.

	Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen uygun
1. Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum.	5	4	3	2	1
2. Ailelerimizin evliliğimize müdahale etmeleri ilişkimizi olumsuz etkiliyor.	5	4	3	2	1
3. Eşimin bedenini iyi tanırım.	1	2	3	4	5
4. Eşim cinsel açıdan yeterlidir.	1	2	3	4	5
5. Eşimin anne ve babasına evliliğinden daha çok önem vermesi beni mutsuz ediyor..	5	4	3	2	1
6. Eşimle olan cinsel yaşamımda ön sevişme önemli bir yer tutuyor.	1	2	3	4	5
7. Cinsel yönden eşimle uyumluyum	1	2	3	4	5
8.Eşimin bana güven duymadığını düşünüyorum.	5	4	3	2	1
9. Eşimle her ikimizde cinsel doyuma ulaşıyoruz	1	2	3	4	5
10. Bir topluluk içinde eşim beni komik duruma düşürür.	5	4	3	2	1
11. Eşimin ailesi ile birlikte yaşamak benim için bir kabustur.	5	4	3	2	1
12. Eşimin ailesinin etkisinde kalması evlilik ilişkimizi kötü etkiliyor	5	4	3	2	1
13.Eşimin ailesine hayır diyememesi beni mutsuz ediyor.	5	4	3	2	1

Ek E. Çiftler Uyum Ölçeği

Birçok insanın ilişkilerinde anlaşmazlıkları vardır. Lütfen aşağıda verilen maddelerin her biri için siz ve eşiniz arasındaki anlaşma veya anlaşmama ölçüsünü aşağıda verilen altı düzeyden birini seçerek belirtiniz.

	Hemen hemen		Nadiren	Hemen hemen	
	Her zaman anlaşırız	her zaman anlaşırız		her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
1. Aileyle ilgili parasal işlerin idaresi.....					
2. Eğlenceyle ilgili konular.....					
3. Dini konular.....					
4. Muhabbet-sevgi gösterme.....					
5. Arkadaşlar.....					
6. Cinsel yaşam.....					
7. Geleneksellik (doğru veya uygun davranış).....					
8. Yaşam felsefesi.....					
9. Anne, baba ya da yakın akrabalarla ilişkiler.....					
10. Önemli olduğuna inanılan amaçlar, hedefler ve konular.....					
11. Birlikte geçirilen zaman miktarı.....					
12. Temel kararların alınması.....					
13. Ev ile ilgili görevler.....					
14. Boş zaman ilgi ve uğraşları.....					
15. Mesleki kararlar.....					

	Hemen hemen		Zaman zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
	Her zaman	her zaman				
16. Ne sıklıkla boşanmayı, ayrılmayı ya da ilişkinizi bitirmeyi düşünür ya da tartışsınız?.....						
17. Ne sıklıkla siz veya eşiniz kavgaдан sonra evi terk edersiniz?.....						
18. Ne sıklıkla eşinizle olan ilişkinizin genelde iyi gittiğini düşünürsünüz?.....						
19. Eşinize güvenir misiniz?.....						
20. Evlendiğiniz için hiç pişmanlık duyar mısınız?.....						
21. Ne sıklıkla eşinizle münakaşa edersiniz?.....						
22. Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?.....						

	Her gün	Hemen hemen		Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
		Her gün	Her gün			
23. Eşinizi öper misiniz?.....						
24. Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?.....	Hepsine	Çoğuna	Bazılarına	Çok azına	Hiçbirine	

	Aşağıdaki olaylar siz ve eşiniz arasında ne sıklıkta geçer?					
	Hiçbir zaman	Ayda birden az	Ayda bir veya iki defa	Haftada bir veya iki kere	Günde bir defa	Günde birden fazla
25. Teşvik edici fikir alışverişlerinde bulunmak.....						
26. Birlikte gülmek.....						
27. Bir şeyi sakince tartışmak.....						
28. Bir iş üzerinde birlikte çalışmak.....						

Eşlerin bazı zamanlar anlaştıkları, bazen anlaşamadıkları konular vardır. Eğer aşağıdaki maddeler son birkaç hafta içinde siz ve eşiniz arasında görüş farklılığı veya problem yaratıyorsa belirtiniz (Evet veya Hayır'ı işaretleyiniz)

	Evet	Hayır
29. Seks için çok yorgun olmak.....		
30. Sevgi göstermemek.....		

31. Aşağıda ilişkinizdeki farklı mutluluk düzeyleri gösterilmektedir. Orta noktadaki "mutlu" birçok ilişkide yaşanan mutluluk düzeyini gösterir. İlişkinizi genelde değerlendirdiğinizde mutluluk düzeyinizi en iyi şekilde belirtecek olan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

[ ] Açık mutsuz [ ] Oldukça mutsuz [ ] Az mutsuz [ ] Mutlu [ ] Oldukça mutlu [ ] Açık mutlu [ ] Tam anlamıyla mutlu

32. Aşağıda belirtilen cümlelerden ilişkinizin geleceği hakkında ne hissettiğinizi en iyi şekilde tanımlayan ifadeyi lütfen işaretleyiniz.
- [ ] İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için yapamayacağım hiçbir şey yoktur.
  - [ ] İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve bunun için yapabileceğim her şeyi yapacağım.
  - [ ] İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve bunun için peymana düşeni yapacağım.
  - [ ] İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapamam.
  - [ ] İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapmayı reddederim.
  - [ ] İlişkim asla başarılı olmayacak ve ilişkinin yürütmesi için benim daha fazla yapabileceğim bir şey yok.